

Verslag inzake de Solvabiliteit en de Financiële Toestand 2021 (SFCR)

Klaverblad Verzekeringen, bestaande uit:

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.

versie 8 april 2022, definitief

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Activiteiten en prestaties	7
1.1 ACTIVITEITEN	7
1.2 PRESTATIES OP HET GEBIED VAN SCHADEVERZEKERINGSACTIVITEITEN	10
1.3 PRESTATIES OP HET GEBIED VAN BELEGGINGSACTIVITEITEN	11
1.4 PRESTATIES UIT OVERIGE ACTIVITEITEN	13
1.5 OVERIGE INFORMATIE	13
2. Bestuursstelsel	14
2.1 ALGEMENE INFORMATIE OVER HET BESTUURSSYSTEEM	14
2.2 DESKUNDIGHEIDS- EN BETROUWBAARHEIDSVEREISTEN	20
2.3 RISICOMANAGEMENTSYSTEEM	21
2.4 INTERNE CONTROLESYSTEEM	24
2.5 INTERNE AUDITFUNCTIE	26
2.6 ACTUARIËLE FUNCTIE	26
2.7 UITBESTEDING	27
2.8 OVERIGE INFORMATIE	27
3. Risicoprofiel	28
3.1 RISICOBEREIDHEID EN RISICOTAXONOMIE	28
3.2 VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO	30
3.3 MARKTRISICO	32
3.4 TEGENPARTIJ (KREDIET)RISICO	36
3.5 LIQUIDITEITSRISICO	37
3.6 OPERATIONEEL RISICO	37
3.7 OVERIG MATERIEEL RISICO	37
4. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden	38
4.1 INLEIDING	38
4.2 RECONCILIATIE STATUTAIRE BALANS MET SOLVENCY II-BALANS	38
4.3 ACTIVA	39
4.4 TECHNISCHE VOORZIENINGEN	42
4.4 OVERIGE SCHULDEN	51
4.7 OVERIGE INFORMATIE	52
5. Kapitaalbeheer	53
5.1 EIGEN VERMOGEN	53
5.2 SOLVABILITEIT KAPITAALVEREISTE EN MINIMUM KAPITAALVEREISTE	56
5.3 GEBRUIK VAN DE ONDERMODULE AANDELENRISICO OP BASIS VAN LOOPTIJD	57
5.4 VERSCHILLEN TUSSEN DE STANDAARDFORMULE EN IEDER GEBRUIKT INTERN MODEL	57
5.5 KAPITAALBELEID BIJ NIET NALEVING KAPITAAL VEREISTE	58
5.6 OVERIGE INFORMATIE	59

Samenvatting

Inleiding

Dit rapport betreft het 'verslag inzake de solvabiliteit en de financiële toestand ('SFCR') van Klaverblad Verzekeringen (kortweg Groep of Klaverblad) over het jaar 2021. Deze rapportage is opgesteld met inachtneming van Solvency II-richtlijn en gedelegeerde verordening alsmede aanwijzingen van de toezichthouder¹. De rapportage betreft een single-SFCR, wat betekent dat in deze rapportage naast de informatie op groepsniveau ook de informatie is opgenomen van de solo-entiteit Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. (of kortweg Klaverblad Schade).

In deze SFCR wordt een beschrijving gegeven van de activiteiten, de resultaten over 2021, het risicoprofiel en de kapitaalpositie eind 2021. Ook wordt uiteengezet hoe Klaverblad invulling geeft aan haar bestuursstelsel, het risicomanagement, het kapitaalbeheer, de waardering van de balansposten op basis van marktwaarde en de wijze van vaststellen van de solvabiliteitsratio.

Dit openbare verslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie van Klaverblad Verzekeringen en is vrijgegeven voor publicatie op 7 april 2022.

Klaverblad Verzekeringen hanteert voor de bepaling van de kapitaalvereisten het door de toezichthouders geformuleerde standaard model. De hoofdstukindeling is voorgeschreven. De cijfers in dit rapport zijn, waar van toepassing, in lijn met de zogenoemde Quantitative Reporting templates (QRT's), die tegelijkertijd met dit verslag bij DNB worden ingediend. Een deel van deze QRT's is openbaar en onderhevig aan een controle door de externe accountant. Deze openbare QRT's zijn tegelijkertijd met dit verslag gepubliceerd op onze website (www.Klaverblad.nl/bedrijfsinformatie/jaarverslagen.htm) evenals de door de accountant goedgekeurde jaarrekening dat eveneens een belangrijk document is dat ten grondslag ligt aan deze rapportage. Op de SFCR is geen accountantscontrole toegepast.

Alle bedragen in dit rapport zijn in duizenden euro's (€ 1.000), tenzij anders vermeld. Vanwege afrondingen op duizenden of miljoenen euro's kan de som der delen enigszins afwijken van het totaal in de tabellen en/of in de onderlinge samenhang.

Activiteiten en prestaties

Verzekeren gaat in de eerste plaats om mensen. Klaverblad helpt mensen als ze dit echt nodig hebben. Dat is voor ons de kern van verzekeren. We nemen financiële risico's over, die mensen zelf niet kunnen dragen. We zijn er voor consumenten, zzp'ers, het MKB en agrariërs en bieden hen een compleet palet aan verzekeringsproducten, met ruimte voor maatwerk waar dat nodig is. Zo kunnen we aansluiten bij de behoefte van onze klanten.

De kwaliteit van onze dienstverlening vinden we heel belangrijk. Bij Klaverblad staat de mens altijd centraal. We zijn fair en geven mensen waar ze recht op hebben. We hebben persoonlijk contact met klanten, assurantieadviseurs, collega's en andere relaties en zorgen ervoor dat zij dit

¹ Betreft Solvency II richtlijn 2009/138/EG en 2014/51/EU, de Gedelegeerde Verordening 2015/35, de Uitvoeringsverordening 2015/2450 en 2015/2452, EIOPA richtsnoeren voor rapportage en openbaarmaking

persoonlijke contact waardevol, nuttig en efficiënt vinden. Ook vertellen we altijd duidelijk wat we doen en waarom we het doen. We monitoren onze dienstverlening om deze voortdurend te verbeteren.

Om klanten goed te kunnen helpen, werken we samen met onafhankelijke assurantieadviseurs. We richten ons op de adviseur die in verbinding staat met zijn klant, hem kent en daardoor echt kan helpen. We faciliteren de assurantieadviseur om zijn klant zo goed mogelijk te helpen.

We werken voortdurend aan het verbeteren van onze dienstverlening en onderzoeken wat klanten ervan vinden. Sinds 2021 gebruiken we de Net Promotor Score (NPS). Deze score geeft aan in hoeverre jouw klanten jouw bedrijf zullen aanbevelen en loopt van -100 tot +100. De NPS score van Klaverblad was in 2021 +69, een score om trots op te zijn. Ook de tevredenheid van de assurantieadviseurs die met ons samenwerken hebben we in 2021 gemeten. Dat resulteerde in een rapportcijfer van 8,1.

De verdiende premie is in 2021 met 8,1% gegroeid. Dit komt overeen met onze groeiambitie en is behaald in de markten waar we de focus op hebben gelegd.

Verkorte winst- en verliesrekening	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Resultaat technische rekening schadeverzekering	134.027	-1.551
Technisch resultaat levensverzekering	-	-18.270
Totaal technisch resultaat	<u>134.027</u>	<u>-19.821</u>
Beleggingsresultaten niet-technisch	59.213	30.518
Andere baten en lasten	-14.527	-3.369
Resultaat voor belastingen	178.713	7.328
Belastingen	46.845	5.035
Resultaat na belastingen	<u>131.868</u>	<u>2.293</u>

Over het boekjaar 2021 heeft Klaverblad Verzekeringen een winst geboekt van € 131,9 miljoen (2020: € 2,3 miljoen winst). Het resultaat is positief beïnvloed door schattingswijzigingen in de technische voorziening met een impact van € 105 miljoen. Zonder deze eenmalige posten, bedraagt het nettoresultaat circa € 27 miljoen positief. Verder is het resultaat positief beïnvloed door de koersstijgingen van de beleggingen.

In 2021 is een belangrijke assumptie voor de bepaling van de premievoorziening voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen aangepast vanwege een hernieuwde zienswijze van De Nederlandsche Bank. Door deze interpretatie worden de toekomstige resultaten tot einde contractlooptijd van de verzekeringen opgenomen in de balans, waardoor de volatiliteit van de balans en de omvang van de solvabiliteitseisen veel groter worden. Door die lange looptijd zijn wij veel meer blootgesteld aan variaties in de onzekere uitgangspunten en volatiele marktrente. Door deze schattingswijziging is eenmalig een bate van € 159 miljoen in het resultaat verantwoord, hetgeen de belangrijkste oorzaak is van de sterke stijging van het resultaat in 2021.

De schatting van de claimbehandelingskosten in de premievoorziening heeft geleid tot een eenmalige bruto last van € 7,0 miljoen. Tot slot is naar aanleiding van de analyse van letselschades de schadevoorziening verhoogd met € 11,5 miljoen (bruto). Deze posten zijn nader toegelicht in de jaarrekening (paragraaf schattingswijzigingen).

Exclusief de schattingswijzigingen zou het resultaat van de technische rekening € 6,6 miljoen negatief bedragen. Het rendement op de kernactiviteiten moet omhoog en om dat te bereiken worden investeringen gedaan in de bedrijfsvoering.

Bestuurssysteem (governance)

Als organisatie met een coöperatieve achtergrond staat Klaverblad voor het belang van degenen die bij haar activiteiten betrokken zijn. Klaverblad is ervan overtuigd dat de belangen van die betrokkenen grotendeels parallel lopen. Consumenten, assurantieadviseurs en medewerkers van Klaverblad hebben er allemaal belang bij dat ieder krijgt waarop hij recht heeft: niet minder, maar ook niet meer. De Coöperatie draagt zorg voor de governance van de verzekeringsgroep. Het coöperatieve karakter is gewaarborgd door het feit dat de verzekerden lid zijn van Klaverblad en daarmee hun zeggenschap in de organisatie behouden.

Sinds 2020 sturen we de organisatie op een nieuwe manier aan: er zijn drie divisie managers (voor Verzekeren, IT en Commercie) die samen met de twee directeurs het managementteam vormen. In 2021 is daar de manager HR & Facilities aan toegevoegd.

Uit self-assessments is gebleken dat de interne beheersing in met name het IT-domein verbetering behoeft en dat we nu minder in control zijn over onze processen dan we zouden willen. In 2022 krijgt dit een hoge prioriteit. We willen handelen zoals wettelijk vereist en willen bovendien voortdurend leren en verbeteren. Daarbij helpen risico-assessments ons: we zien wat we (nog) beter kunnen doen en leren als organisatie. Alleen zo kunnen we onze ongewoon goede dienstverlening blijven bieden aan onze klanten en assurantieadviseurs.

Op onze website www.klaverblad.nl kunt u onder het hoofdstuk bedrijfsinformatie meer lezen over de governance van Klaverblad Verzekeringen en het duurzame beleggingsbeleid.

Risicoprofiel

Klaverblad Verzekeringen wil een integrale en beheerste bedrijfsvoering waarborgen en beschikt over een risicomanagementsysteem dat de samenhang tussen beleid, governance- en organisatiestructuur borgt binnen een gezonde en goede risicocultuur. Dit systeem is van toepassing op alle entiteiten van Klaverblad.

In overeenstemming met de Solvency II richtlijnen wordt ieder jaar de zogenoemde Eigen Risico Beoordeling (ofwel ORSA) uitgevoerd. De ORSA bevat de belangrijkste risico's waaraan Klaverblad bloot staat. Voor deze risico's en mogelijke scenario's wordt al dan niet rekening houdend met managementacties de solvabiliteitspositie bepaald. Uit de in 2021 uitgevoerde ORSA blijkt dat Klaverblad Verzekeringen goed gekapitaliseerd en weerbaar is om verschillende vormen van stresssituaties op te vangen.

Als gevolg van de nieuwe contractgrenzen voor de AOV-verzekeringen is het risicoprofiel aanzienlijk veranderd. Het aandeel medische risico's is verhoudingsgewijs enorm toegenomen, waarbij het marktrisico is verminderd. In 2022 zal Klaverblad het risicokader en de strategische asset allocatie opnieuw tegen het licht houden. Ook wordt de impact van de AOV-contractgrens aanpassing op de financiële kengetallen nader onderzocht, nu alle toekomstige winsten van deze portefeuille zich al in de balans hebben gematerialiseerd.

Solvabiliteit en kapitaal

	Schade 2021	Schade 2020	Groep 2021	Groep 2020
Beschikbaar eigen vermogen	276.050	159.024	573.175	441.042
Solvency vereiste kapitaal (SCR)	165.909	86.706	220.072	130.759
SCR-ratio	166%	183%	260%	337%

De solvabiliteit van Klaverblad Verzekeringen is in 2021 aanzienlijk gedaald, echter nog steeds op een hoog niveau en voldoet daarmee aan de externe en interne eisen. Oorzaken voor de daling van de solvabiliteit zijn de verslechtering van het verzekeringstechnisch resultaat, de 'uprissing' van de beleggingsportefeuille en de stijging van de aandelenkoersen, waarbij de aangroei van het beschikbare vermogen naar verhouding minder is dan het vereist kapitaal dat hier voor moet worden aangehouden.

De aanpassing van de contractgrens voor de AOV-verzekering heeft geleid tot een forse toename van zowel het beschikbare als het vereiste kapitaal. Voor Klaverblad Schade heeft dit per saldo een positief effect op de SCR-ratio. Voor de Groep heeft dit door de andere samenstelling een negatieve impact op de SCR-ratio. Het risicoprofiel van Klaverblad is hierdoor fors veranderd. In 2022 zullen de implicaties hiervan onder andere op de risicobereidheid nader worden onderzocht.

Het vrije kapitaal, zijnde het gedeelte van het vermogen dat boven de 140% van het vereist kapitaal uitkomt, is in 2021 met ruim € 20 miljoen gestegen mede als gevolg van de schattingswijziging met betrekking tot de AOV-contractgrens tot eindleeftijd.

De SCR-ratio van Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. bedraagt 166% (2020: 183%) en ligt ruim boven onze interne norm. De daling wordt veroorzaakt door hetgeen hierboven is beschreven bij de solvabiliteit van Klaverblad Verzekeringen.

1. Activiteiten en prestaties

1.1 Activiteiten

1.1.1 Algemene bedrijfsinformatie

De oudste voorganger van Klaverblad Verzekeringen is opgericht in 1850. Het was een onderlinge waarborgmaatschappij met als doelstelling het verzekeren van de inventarissen en inboedels van pachters van agrarische bedrijven tegen het gevaar van brand. Deze maatschappij is later samenwerkingsverbanden aangegaan met andere, vergelijkbare verzekeringsmaatschappijen. Samen zijn zij eerst gegroeid binnen de agrarische sector en later ook daarbuiten. Naast inventarissen en inboedels werden ook gebouwen verzekerd. Bovendien werden gebouwen en de inhoud daarvan niet alleen verzekerd tegen brand maar ook tegen andere gevaren zoals storm en inbraak. Nog later kwamen er aansprakelijkheidsverzekeringen, motorrijtuigenverzekeringen, reisverzekeringen, rechtsbijstandsverzekeringen en medische verzekeringen bij.

De naam Klaverblad bestaat officieel sinds 1 januari 1979, als onderdeel van de namen Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. (voorheen Klaverblad Onderlinge Verzekeringsmaatschappij U.A.) en Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.

Klaverblad focust zich op schade- en inkomensverzekeringen en op de kwaliteit van deze producten en de bijbehorende dienstverlening aan particulieren en MKB. De producten zijn degelijk, hebben over het algemeen aantrekkelijke premies en zijn niet onnodig ingewikkeld. Vanaf 1 januari 2016 zijn de vergunningen, die zijn verleend voor Nederland, België en Duitsland, allemaal omgezet naar een Solvency II vergunning. Veruit het grootste gedeelte van de omzet wordt behaald in Nederland.

In het schadebedrijf worden risico's verzekerd in de groepen:

- arbeidsongeschiktheids- en overige ziekte- en ongevallenverzekeringen;
- motorrijtuigen casco;
- motorrijtuigen aansprakelijkheid;
- vervoerde zaken;
- brand en natuurevenementen;
- andere schade aan zaken;
- algemene aansprakelijkheid;
- rechtsbijstand;
- diverse geldelijke verliezen.

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. is statutair gevestigd in Zoetermeer. Het postadres is:

- Afrikaweg 2 2713 AW Zoetermeer
- Postbus 3012 2700 KV Zoetermeer

Juridische structuur

De juridische structuur ziet er eind 2021 schematisch als volgt uit:

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Klaverblad Verzekeringen is een verzekeringsgroep met aan het hoofd de Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. De leden zijn natuurlijke personen en rechtspersonen die een verzekering bij de dochteronderneming (Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.) hebben afgesloten.

Op de Coöperatie is het verplichte structuurregime van toepassing. Op grond daarvan heeft zij een directie en een raad van commissarissen. De algemene vergadering van leden (ledenvergadering) benoemt directeuren en commissarissen op basis van een voordracht van de raad van commissarissen. Ook stelt zij de jaarrekening vast. De ledenvergadering heeft geen wettelijke taak bij het besturen van de Coöperatie of het toezicht hierop. De ledenvergadering vindt in ieder geval één keer per jaar plaats. Als het nodig is dan kunnen extra ledenvergaderingen worden gehouden. De ledenvergadering wordt bijeengeroepen door advertenties in twee landelijke dagbladen.

In de statuten van de Coöperatie zijn onder andere de omvang, samenstelling, taken en bevoegdheden van de directie en van de raad van commissarissen vastgelegd. Ook staan in de statuten regels over de ledenvergadering. Op voorstel van de directie of van de raad van commissarissen kan de ledenvergadering besluiten de statuten te wijzigen. Hiervoor is een tweederdemeerderheid nodig van de stemmen die worden uitgebracht tijdens de ledenvergadering.

Alle medewerkers zijn in dienst van de Coöperatie. Het aantal FTE eind 2021 bedraagt 365 (2020: 352).

Dochterondernemingen

De Coöperatie is enig aandeelhouder van de volgende dochterondernemingen:

- Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. is verantwoordelijk voor de uitvoering van het schadeverzekeringsbedrijf.
- Klaverblad Assurantiën B.V. bemiddelt in schadeverzekeringen van Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.
- Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V. exploiteert kantoorgebouwen waaronder het kantorencomplex van Klaverblad Verzekeringen.

De directie en de raad van commissarissen van de Coöperatie zijn ook de directie en de raad van commissarissen van de verzekeringsmaatschappij en de besloten vennootschappen. Alle dochterondernemingen zijn gevestigd op hetzelfde vestigingsadres als de Coöperatie.

Stichting

Klaverblad Verzekeringen heeft een band met de Klaverblad Rechtsbijstand Stichting. Deze onafhankelijke stichting is verantwoordelijk voor de uitvoering van de rechtsbijstand voor verzekerden van Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. De stichting maakt daarbij gebruik van de faciliteiten die de Coöperatie beschikbaar stelt.

Naam en contactgegevens toezichthouder

Naam: De Nederlandsche Bank
Bezoekadres: Westeinde 1, 1017 ZN Amsterdam
Telefoonnummer: + 31 20 524 9111
Email: info@dnb.nl

Naam en contactgegevens externe accountant

Naam: Ernst & Young Accountants LLP
Bezoekadres: Cross Towers, Antonio Vivaldistraat 150, 1083 HP Amsterdam
Telefoonnummer: + 31 88 407 1000

1.1.2 Belangrijke gebeurtenissen gedurende rapportageperiode

Over het boekjaar 2021 heeft Klaverblad Verzekeringen een netto resultaat geboekt van € 131,9 miljoen positief (2020: € 2,3 miljoen positief). Het resultaat is positief beïnvloed door eenmalige baten en lasten als gevolg van schattingswijzigingen die afgelopen boekjaar zijn toegepast. Verder is het resultaat positief beïnvloed door de koersstijgingen van de beleggingen.

In 2021 is een belangrijke assumptie voor de bepaling van de premievoorziening voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen aangepast en als schattingswijziging verwerkt vanwege een hernieuwde zienswijze van DNB. Door deze interpretatie worden de verwachte toekomstige resultaten tot einde contractlooptijd van de verzekeringen opgenomen op de balans. Het resultaat is een eenmalige incidentele bruto bate van € 159 miljoen. De schatting van de claimbehandelingskosten in de premievoorziening heeft geleid tot een eenmalige bruto last van € 7,0 miljoen. Tot slot is naar aanleiding van analyse op de uitloop van letselschades de schadevoorziening verhoogd met € 11,5 miljoen (bruto).

Verkorte winst- en verliesrekening	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Technische rekening schadeverzekeringen	134.027	-1.551
Technische rekening levensverzekeringen	-	-18.270
Totaal technisch resultaat	<u>134.027</u>	<u>-19.821</u>
Beleggingsresultaten niet-technisch	59.213	30.518
Andere lasten	-14.527	-4.120
Resultaat voor belastingen	178.713	7.328
Belastingen	46.845	5.035
Resultaat na belastingen	<u>131.868</u>	<u>2.293</u>

1.2 Prestaties op het gebied van schadeverzekeringsactiviteiten

	<u>Medisch</u>		<u>Brand</u>		<u>Aansprakelijkheid</u>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Bruto premies	55.486	52.876	72.111	64.912	15.554	14.278
Schaden en uitkeringen	40.772	40.683	40.027	40.321	12.971	11.021
Resultaat technische rekening	160.385	2.380	-1.540	-1.837	-5.560	-2.584
Bedrijfskostenratio ²	9%	9%	15%	15%	19%	21%
Combined ratio ³	94%	84%	97%	104%	125%	120%

	<u>Rechtsbijstand</u>		<u>Motorrijtuigen WA</u>		<u>Motorrijtuigen overig</u>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Bruto premies	14.058	12.343	36.432	34.141	20.338	19.552
Schaden en uitkeringen	13.386	8.429	39.752	30.557	10.016	10.210
Resultaat technische rekening	-3.696	573	-19.136	-4.207	2.847	3.531
Bedrijfskostenratio	9%	10%	14%	14%	11%	12%
Combined ratio	123%	98%	142%	116%	81%	83%

	<u>Overige varia</u>		<u>Totaal Schadebedrijf</u>	
	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Bruto premies	1.929	1.706	215.908	199.808
Resultaat technische rekening	395	311	157.319	141.532
	727	593	134.027	-1.551
Bedrijfskostenratio	21%	28%	13%	13%
Combined ratio	63%	68%	106%	98%

De combined ratio voor alle verzekeringsbranches komt uit op 106% (2020: 98%). De genormaliseerde (exclusief schattingswijzigingen) combined ratio bedraagt 99% en is daarmee licht verslechterd ten opzichte van vorig jaar. Klaverblad streeft naar een combined ratio van maximaal 95%. Het rendement op de kernactiviteiten moet omhoog en om dat te bereiken worden investeringen gedaan in de bedrijfsvoering.

In 2021 zijn de bruto premies, in lijn met vorige jaren, met meer dan 8% gegroeid. De groei betreft zowel particuliere verzekeringen als bedrijfsverzekeringen en ook in de agrarische tak zijn we gegroeid. Niet alleen het intermediair bracht meer verzekeringen bij ons onder, maar ook nam het aantal verzekeringen dat rechtstreeks bij ons werd afgesloten toe.

De schadelast van schadeverzekeringen is verslechterd doordat naar aanleiding van analyse op de uitloop van letselschades de schadevoorziening is verhoogd met € 11,5 miljoen (bruto). Dit heeft voornamelijk betrekking op motorrijtuigen WA en aansprakelijkheidsverzekeringen. Als gevolg van

² De bedrijfskostenratio zijn de aan de technische rekening schadeverzekeringen toegerekende bedrijfskosten exclusief provisielasten gedeeld door de verdiende premie.

³ De combined ratio is de som van de geleden schade, bedrijfskosten en herverzekeringresultaat gedeeld door de verdiende premie. De berekeningswijze van de combined ratio is een interne maatstaf voor de winstgevendheid op verzekeringsproducten, de resultaten uit markteffecten, beleggingsopbrengsten en de mutatie in de risicomarge worden buiten beschouwing gelaten.

de overheidsmaatregelen, ter voorkoming van verspreiding van het Coronavirus, is er minder wegverkeer geweest en werd er meer beroep gedaan op aansprakelijkheid- en rechtsbijstandverzekeringen.

Bij de branche brand was er net als vorig boekjaar sprake van schades veroorzaakt door extreem weer. In het begin van het jaar zorgden dooi- en hagelschades voor veel schade. Zo ook de stormen in februari en maart en het noodweer in juni. In juli was er veel regenval en liepen de rivieren over, waardoor delen van Limburg onderwater liepen. Desondanks is de combined ratio bij brand door minder grote schades en de groei van de brutopremies.

Het resultaat bij medische verzekeringen is enorm gestegen door de eenmalige bate als gevolg van aanpassing van de contractgrens voor de bepaling van de premievoorziening voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Bij deze branche is de combined ratio toegenomen door het gestegen aantal claimdossiers en door de assumptiewijziging van de kosten.

Ondanks de premiegroei is de bedrijfskostenratio in 2021 gelijk gebleven ten opzichte van 2020. Klaverblad heeft als doel de bedrijfskostenratio te verbeteren naar een marktconform niveau door focus op projecten te leggen die waarde toevoegen aan Klaverblad en die op lange termijn efficiency opleveren in onze bedrijfsprocessen. Een eerste stap was door straight through processen in onze organisatie toe te passen. De volgende stap is de migratie van onze verzekeringstechnische administratie naar een bewezen toekomstbestendig systeem passend bij onze ambities. De migratie zal de komende jaren worden gerealiseerd. In 2021 zijn geen nieuwe producten op de markt gekomen.

1.3 Prestaties op het gebied van beleggingsactiviteiten

Op de financiële markten zorgde het wereldwijde vaccinatieprogramma voor stabiliteit en optimisme. Het rentebeleid van de belangrijkste economieën en de toename van de consumptieve bestedingen stimuleerde economische groei en een stijging van de aandelenkoersen. Doordat Klaverblad aandelen in haar beleggingsportefeuille aanhoudt (Klaverblad Schade 25% en de Coöperatie 45%), is het beleggingsresultaat gevoelig voor bewegingen in de aandelenkoersen. In 2021 heeft dit zeer positief uitgedrukt en was er sprake van forse koerswinsten op aandelen. Over het hele jaar bezien heeft de totale beleggingsportefeuille een positief beleggingsresultaat behaald van € 52,2 miljoen. In 2020 bedroeg het beleggingsresultaat € 75,1 miljoen, echter dat is inclusief het beleggingsresultaat van de in 2020 verkochte entiteit Klaverblad Leven. Zonder deze entiteit bedroeg het beleggingsresultaat in 2020 € 18,8 miljoen en is daarmee aanzienlijk lager dan in 2021.

Na de verkoop van Klaverblad Leven is voor zowel de Coöperatie als voor Klaverblad Schade de strategische asset mix opnieuw bepaald. Gedurende heel 2021 is door de aan- en verkoop van beleggingen naar deze mix toe bewogen. Eind 2021 is als gevolg van de verplichte aanpassing van de AOV-contractgrens (zie elders in dit rapport), het risicoprofiel dusdanig aangepast dat in 2022 een onderzoek zal plaatsvinden of de huidige strategische asset mix nog passend is. Vooruitlopend hierop heeft de balansmanagementcommissie besloten om in februari 2022 alvast het renterisico

voor de verplichtingen met een looptijd langer dan 15 jaar af te dekken met staatsobligaties. Tot en met 2037 zijn de kasstromen van de verplichtingen negatief.

De beleggingsopbrengsten van de technische en niet-technische rekening **2021** zijn als volgt:

	Dividend en huur	Interest	Gerealiseerd resultaat	Ongerealiseerd resultaat	Totaal
Staatsobligaties	-	2.311	-2.081	-5.912	-5.682
Hypotheke en andere leningen	-	126	-	-1.631	-15.05
Aandelen	6.060	-	1.740	46.212	54.012
Beleggingsfondsen	1.627	-	-	1.307	2.934
Liquide middelen	-	-59	-	-	-59
Vastgoed	1.620	-	-	623	2.243
Beleggingsopbrengst (QRT S.09)	9.307	2.378	-341	40.599	51.943
Kosten van beheer					-925
Exploitatie B.V.					1.195
Beleggingsresultaat (jaarrekening)					52.214

De beleggingsopbrengsten van de technische en niet-technische rekening **2020** zijn als volgt:

	Dividend en huur	Interest	Gerealiseerd resultaat	Ongerealiseerd resultaat	Totaal
Staatsobligaties	-	6.761	-1.306	63.165	68.620
Hypotheke en andere leningen	-	152	-	-50	102
Aandelen	4.352	-	-1.793	6.009	8.568
Beleggingsfondsen	847	-	-	1.046	1.893
Liquide middelen	-	-77	-	-	-77
Vastgoed	1.843	-	-	1.081	2.924
Beleggingsopbrengst (QRT.09)	7.042	8.054	-3.355	63.192	74.933
Kosten van beheer					-1.034
Saldo provisie Exploitatie B.V.					1.227
Beleggingsresultaat (jaarrekening)					75.126

In onderstaande tabel zijn de beleggingsresultaten onderverdeeld naar maatschappij en naar de technische en niet-technische rekening. Bij Schade worden de resultaten van obligaties toegerekend aan de technische rekening tot aan de omvang van de technische voorzieningen.

	2021	2020
Beleggingsopbrengsten technische rekening Leven	-	39.682
Beleggingsopbrengsten niet-technische rekening Leven	-	16.668
Beleggingsopbrengsten Klaverblad Leven	-	56.350
Beleggingsopbrengsten technische rekening Schade	-6.999	4.927
Beleggingsopbrengsten niet-technische rekening Schade	27.127	4.610
Beleggingsopbrengsten Klaverblad Schade	20.128	9.537

Beleggingsopbrengsten en kosten beheer overige entiteiten	32.086	9.239
Beleggingsopbrengsten Klaverblad Verzekeringen	52.214	75.126

Het beleggingsresultaat technische rekening schadeverzekering is negatief als gevolg van de gestegen rente op de staatsobligaties die tegenover de AOV-verplichtingen staan. Daar staat tegenover een lagere technische voorziening voor een soortgelijk bedrag, zodat per saldo sprake is van een beperkt hedgeresultaat.

1.4 Prestaties uit overige activiteiten

Naast de hiervoor genoemde resultaten zijn er geen (materiële) resultaten uit overige activiteiten bij Klaverblad Verzekeringen.

1.5 Overige informatie

Na afloop van het verslagjaar 2021 hebben zich een tweetal ingrijpende gebeurtenissen plaats gevonden, die ten eerste een enorme impact hebben op de mensen die het betreffen. Het betreffen de inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 en een drietal achtereenvolgende stormen in februari die veel schade heeft veroorzaakt in Nederland. Beide gebeurtenissen zullen een negatieve invloed hebben op de prestaties van Klaverblad in 2022.

De oorlog en sancties leiden tot een stijging van de grondstofprijzen zoals olie en gas, waarvan de wereld sterk afhankelijk is van Rusland. De oorlog leidt op de financiële markten tot onzekerheden en prijsstijgingen van consumentengoederen. De aandelenkoersen zijn in 2022 sterk gedaald en de inflatie neemt toe. Dit zal impact hebben op de financiële positie en resultaten over 2022. De impact voor Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. op haar verzekeringsdekkingen schatten we in op zeer beperkt. De impact op de waarde van de beleggingen van Klaverblad is materieel. Gezien de onzekerheid en de voortdurend veranderende omstandigheden, is een betrouwbare schatting van de impact op dit moment niet te geven. Klaverblad heeft gevoeligheden en stress scenario's bepaald voor een situatie waarin aandelenkoersen fors dalen en voor inflatie. Op basis van de koersen voor publicatiedatum zullen de ontwikkelingen op de financiële markten leiden tot een negatief resultaat op de beleggingen en een negatief netto resultaat.

Voor de catastrofes als de stormschades in februari 2022 is Klaverblad herverzekerd. De schadelast is omvangrijk en zal naar verwachting boven het eigen behoud van € 10 miljoen uitkomen. De hoge, maar gemaximeerde, schadelast zal een negatieve impact hebben op het resultaat, de combined ratio en de solvabiliteit.

Ondanks de negatieve impact van beide gebeurtenissen is op dit moment de verwachting dat Klaverblad zal blijven voldoen aan de interne solvabiliteitsnorm en daarmee ook de wettelijk vastgestelde norm. Gedurende 2022 zullen de ontwikkelingen en de impact hiervan op Klaverblad nauwlettend worden gevolgd.

2. Bestuurssysteem

2.1 Algemene informatie over het bestuursysteem

'Governance' is de manier waarop een organisatie bestuurd en beheerst wordt en het toezicht daarop. Klaverblad Verzekeringen hecht veel waarde aan een goede governance. Wij hebben de bedrijfsvoering zo ingericht dat een goede werking van de governance gewaarborgd is. In haar bedrijfsvoering weegt zij de belangen van alle stakeholders, waaronder de belangen van de klanten, evenwichtig af. In dit hoofdstuk geeft Klaverblad Verzekeringen een toelichting op de inrichting van haar governance en de wijzigingen die daarin het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden. De directie is verantwoordelijk voor de inrichting.

2.1.1 Organisatiestructuur

In organisatorisch opzicht vormt Klaverblad Verzekeringen (de groep) één geheel. De Coöperatie zorgt voor de governance van de gehele groep. Alle medewerkers van de groep zijn in dienst van de Coöperatie en leggen uiteindelijk verantwoording verschuldigd af aan de directie. Voor zover werknemers zich, bij het vervullen van hun taak, onafhankelijk van deze directie op moeten kunnen stellen, is dat gewaarborgd door middel van beleid (charters) en reglementen.

Klaverblad Verzekeringen heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld van een centraal aangestuurde administratieve organisatie naar een ontwikkelingsgerichte organisatie waarin eigen verantwoordelijkheid voor taken en werkzaamheden centraal staat. Sinds 2020 is een management team gevormd waarvan naast de twee statutaire directeuren, drie divisie managers deel uitmaken. Deze divisie managers geven leiding aan de divisies Verzekeren, Commercie en IT & Change. In 2021 is de manager HR & Facilities aan dit overleg toegevoegd. Het management team overlegt op wekelijkse basis, waarbij wordt gestreefd naar consensus. Als dit niet bereikt wordt, dan beslist de directie. Onder het management team fungeert een aantal managers en/of teamleiders. Een manager geeft leiding aan een afdeling en zorgt voor de realisatie van beleid voor zover dat aan deze afdeling is opgedragen. Hij levert een bijdrage aan ontwikkelingen binnen het bedrijf en adviseert het management team en collega's over het eigen werkgebied. Een aantal managers stuurt één of meerdere teamleiders aan. De teamleiders zijn elk verantwoordelijk voor een team met een eigen afgebakend takenpakket.

Klaverblad Verzekeringen kent een overleg op elk hiërarchisch niveau en voor elk onderdeel van de organisatie (afdelingen en teams). Daarnaast zijn er overleggen buiten de organisatiestructuur. Dit zijn overleggen van stuurgroepen, werkgroepen en commissies. De deelnemers hieraan zijn samen verantwoordelijk voor een bepaalde taak. Vrijwel altijd gaat het om een taak die niet binnen één afdeling of team te plaatsen valt. Via deze overleggen hebben de directie, de raad van commissarissen, leidinggevenden en sleutelfunctiehouders passende interactie met elkaar. Een tweetal commissies welke een belangrijke rol spelen in het kader van de governance en de risicobeheersing worden hieronder nader toegelicht.

PARP-commissie

Klaverblad Verzekeringen sluit verzekeringsovereenkomsten met particulieren, het midden-en kleinbedrijf, agrariërs en ZZP'ers. Wij willen 'eerlijke verzekeringen' aanbieden, dat wil zeggen verzekeringen die klanten werkelijk nodig hebben. Wij hebben daarom bij het ontwikkelen en onderhouden van producten zorg voor het klantbelang. Producten moeten kostenefficiënt, nuttig, veilig en begrijpelijk zijn en blijven. Om deze zorg te waarborgen hanteren wij een product goedkeurings-en productevaluatieproces. De uitgangspunten voor deze processen zijn vastgelegd in het beleid productontwikkeling en -beheer en het mandaat van de PARP-commissie (commissie productgoedkeuring en-evaluatie). Binnen dit mandaat is de PARP-commissie besluitvormend voor de statutaire directie van Klaverblad Verzekeringen. De commissie draagt er onder andere zorg voor dat al onze producten, zowel nieuwe als bestaande, blijven voldoen aan de volgende criteria: kostenefficiënt, nuttig, veilig en begrijpelijk. Ook zorgen zij ervoor dat premies toereikend zijn voor risico's en kosten.

Balansmanagementcommissie

De beleggingen van Klaverblad staan in dienst van het verzekeringsbedrijf. De beleggingen zijn er primair op gericht dat wij op elk moment kunnen voldoen aan onze verplichtingen, zowel op lange als op kortere termijn. Dit stelt zowel eisen aan het beheersen van risico's die negatieve invloed kunnen hebben op het behoud van vermogen, als aan het minimale rendement dat op lange termijn behaald dient te worden om als verzekeraar levensvatbaar te blijven. Ook wet- en regelgeving en processen en organisatie zijn vanzelfsprekend van belang. De kaders zijn vastgelegd in het ALM- en beleggingsbeleid Klaverblad Verzekeringen. Daarnaast is een balansmanagement commissie (BMC) aangesteld die de (marktwaarde)balans stuurt binnen kaders die door de directie zijn vastgesteld in het ALM- en beleggingsbeleid en het mandaat van het BMC.

Naast deze twee risicocommissies heeft de directie een tweetal andere overkoepelende overleggen gemandateerd, zijnde het Financieel Actuarieel overleg en het Data Governance en Management overleg.

Financieel Actuarieel Overleg

Het doel van dit overlegorgaan is het uitwerken en vaststellen van financieel,- en actuarieel en fiscaal beleid. Alsmede het toepassen hiervan in de processen, modellen, administratie en financiële rapportages van Klaverblad Verzekeringen.

Data Governance en Management overleg (DGM)

Het doel van het DGM-overleg is het bespreken van strategische en tactische onderwerpen met betrekking tot data governance en data management. Het gaat daarbij om datavisie en -strategie, data-architectuur, datakwaliteit en datamanagement.

2.1.2 Rol en verantwoordelijkheden van bestuurlijke- en toezichhoudende functies

Bestuurlijke structuur

De directie bestaat uit twee personen:

- mr. J.P.P. Barth (algemeen directeur)
- J.H.M. van Irsen MSc MBA AAG (directeur financiën en risicomanagement)

Klaverblad Verzekeringen wordt bestuurd door één statutaire directie die eindverantwoordelijk is voor Klaverblad Verzekeringen. De statutaire directie bestaat uit ten minste twee personen.

De besluitvorming binnen de directie is collegiaal en de directie is als geheel verantwoordelijk voor het gevoerde beleid. De voorzitter van de directie is verantwoordelijk voor het doelmatig functioneren van de directie. De taken en verantwoordelijkheden van de directie zijn ondergebracht in portefeuilles. De portefeuilles staan omschreven in het directiereglement dat is gepubliceerd op de website van Klaverblad Verzekeringen. Besluiten van de directie zijn gedocumenteerd en uit de documentatie blijkt welke overwegingen aan de besluiten ten grondslag hebben gelegen. De directie bepaalt het dagelijks beleid van Klaverblad Verzekeringen. Directieleden worden voor onbepaalde tijd benoemd door de ledenvergadering uit een bindende voordracht door de raad van commissarissen. De betrouwbaarheid van directieleden is getoetst door Klaverblad Verzekeringen en door de Nederlandsche Bank. Directieleden beschikken over de kennis en vaardigheden en het professionele gedrag die volgens regelgeving en maatschappelijke opvattingen noodzakelijk zijn om als bestuurder van een verzekeringsmaatschappij te kunnen functioneren. De directie onderschrijft het belang van diversiteit waaronder een – zo mogelijk – evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen. De evenwichtige verdeling wordt meegewogen in het profiel voor een nieuw te benoemen directielid op het moment dat dit aan de orde is.

Om de juiste samenstelling van de directie en de geschiktheid van directeuren te waarborgen, maken de raad van commissarissen en de directie bij een vacature gebruik van een vastgelegde procedure, een geschiktheidsmatrix en een profielschets.

De raad van commissarissen

De raad van commissarissen houdt toezicht op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken binnen Klaverblad Verzekeringen en voorziet de directie van advies. De raad bestaat geheel uit onafhankelijke personen.

De raad van commissarissen is eind 2021 als volgt samengesteld:

- drs. A.F.J. (Albert) Bakker (voorzitter)
- drs. A.P. (Annemarie) Mijer-Nienhuis AAG RBA (voorzitter audit commissie)
- ir. E. (Edwin) Velzel
- drs. J.M. (Jacqueline) Niessen

In 2021 zijn er geen wisselingen geweest in de samenstelling van de raad van commissarissen. Tijdens de jaarvergadering van 2022 zal de heer Velzel conform het rooster aftreden. De remuneratie- en benoemingscommissie heeft door het ontstaan van de vacature de

wervingsprocedure in gang gezet en tijdens de Algemene ledenvergadering in april 2022 zal een nieuwe commissaris voorgedragen worden voor benoeming als lid van de raad van commissarissen en lid van de auditcommissie.

De taken en verantwoordelijkheden van de raad zijn vastgelegd in het Reglement raad van commissarissen. Dit reglement is te vinden op de website van Klaverblad Verzekeringen.

De raad onderschrijft het belang van diversiteit in de directie en de raad van commissarissen, waaronder een – zo mogelijk – evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen binnen deze organen. De raad bestaat in de huidige samenstelling uit twee heren en twee dames en heeft bij het zoeken naar een nieuwe commissaris rekening gehouden met de diverse samenstelling van de raad van commissarissen.

Tijdens de reguliere vergadering is veelvuldig en constructief gesproken over strategische hoofdlijnen zoals de positionering van Klaverblad na de verkoop van het levenbedrijf, de noodzaak voor kostenbeheersing, het versterken van interne beheersing, de veranderingen in de bedrijfscultuur en de noodzakelijke veranderingen in het IT-landschap. Daarnaast zijn ook gebruikelijke onderwerpen aan de orde geweest zoals marktontwikkelingen, de brancheresultaten en bedrijfslasten, ontwikkelingen op het gebied van HR, de ORSA, het bedrijfsplan en het strategisch beleggingsbeleid. Verder sprak de raad, zowel in als buiten aanwezigheid van de directie, met de externe accountant over zijn rapportage en met de sleutelfunctiehouders.

Auditcommissie

De auditcommissie bereidt besluitvorming van de raad voor en adviseert op het gebied van financiële verslaggeving, de aanbevelingen van de sleutelfuncties (actuaarief, compliance, interne audit en risicomanagement) en de relatie met de externe accountant. De auditcommissie bestaat uit minstens twee leden waaronder de voorzitter. Deze leden zijn ook lid van de raad van commissarissen. De commissie is ingesteld door de raad van commissarissen.

De taken en verantwoordelijkheden van de auditcommissie zijn vastgelegd in het Reglement auditcommissie dat op de website van Klaverblad Verzekeringen is gepubliceerd.

In 2021 hebben vier vergaderingen van de auditcommissie plaatsgevonden. Bij alle vergaderingen waren ook de directie en de sleutelfunctiehouders aanwezig.

Remuneratie- en benoemingscommissie

In 2021 heeft de raad van commissarissen een remuneratie- en benoemingscommissie ingesteld. De remuneratie- en benoemingscommissie bereidt besluitvorming van de raad voor en adviseert op het gebied van het beloningsbeleid van Klaverblad Verzekeringen, de beloning van de raad van commissarissen en directie, (her)benoemingen, evaluaties van functioneren van raad van commissarissen en directie en permanente educatie. De remuneratie- en benoemingscommissie bestaat uit minstens twee leden waaronder een voorzitter. Deze leden zijn ook lid van de raad van commissarissen. De commissie is ingesteld door de raad van commissarissen.

De taken en verantwoordelijkheden van de remuneratie- en benoemingscommissie zijn vastgelegd

in het Reglement remuneratie- en benoemingscommissie dat op de website van Klaverblad is gepubliceerd.

In het verslagjaar is deze commissie twee keer bijeen gekomen. Tijdens deze vergaderingen is gesproken over een door een externe partij uitgevoerd beloningsonderzoek, de zelfevaluatie van de raad van commissarissen, het functioneren van de directie, de invulling van de vacature binnen de raad en het PE-programma. Ook heeft de commissie gesprekken gevoerd met de directieleden in het kader van het jaarlijkse evaluatieproces.

Sleutelfuncties

Eind 2021 waren de volgende personen de sleutelfunctionarissen binnen Klaverblad:

- Risicomanagement drs. M. Deckers
- Actuariële functie drs. M. Deckers
- Compliance mr. J.J. Ruighaver – van der Spek CCP (tot november 2021)
mr. I. van der Sijpt CCP (vanaf november 2021)
- Interne audit M.B.J. Debrichy – Hesselberg MSc RA (tot 1 oktober 2021)

De sleutelfunctiehouder interne audit is in de periode oktober 2021 tot en met januari 2022 door een interimmanager ingevuld. Vanaf 1 februari 2022 is mevrouw drs B. Lanza RE CFE de sleutelfunctiehouder interne audit. Het sleutelfunctiehouderschap van de risicomanagementfunctie en de actuariële functie wordt sinds 2020 gecombineerd. Dit is met instemming van de raad van commissarissen en DNB gebeurd. De sleutelfunctionaris Compliance is tevens de functionaris Gegevensbescherming.

De onafhankelijkheid van de sleutelfunctiehouders is gewaarborgd doordat de sleutelfunctiehouders:

- niet hiërarchisch ondergeschikt aan elkaar zijn of aan andere sleutelfunctiehouders;
- op ieder moment direct en zonder tussenkomst van derden kunnen rapporteren aan de directie en aan de auditcommissie/raad van commissarissen.

Hun taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en middelen staan beschreven in een charter dat voor elke sleutelfunctie is opgesteld. Voor benoemingen, alsmede wijzigingen in de charters, is instemming van de raad van commissarissen vereist.

Alle sleutelfuncties rapporteren op kwartaalbasis aan de directie en de raad van commissarissen. De actuariële functie rapporteert jaarlijks over de technische voorzieningen en de SCR-berekeningen, en voert ook een toets uit op de berekeningen van de ORSA. De interne audit functie rapporteert tevens over de door haar uitgevoerde audits. De sleutelfunctionarissen hebben een escalatielijn naar de raad van commissarissen.

Als een discussie ontstaat tussen sleutelfunctiehouders onderling of tussen een sleutelfunctiehouder en een proces- of risico-eigenaar, dan heeft de sleutelfunctiehouder de mogelijkheid om te escaleren via de zogenaamde escalatieladder (directie, raad van commissarissen, externe toezichthouder).

Als een sleutelfunctiehouder een ernstig en blijvend verschil van mening heeft met een directielid (of directieleden), dan heeft de sleutelfunctiehouder toegang tot de (voorzitter van de) raad van commissarissen.

Als naar aanleiding van een signaal over tekortkomingen waarbij vanuit wetgeving en/of professionele standaarden verplichte melding aan een externe (toezichthoudende) organisatie moet worden gedaan, maar deze melding niet via de normale reguliere interne meld- en escalatieprocessen verloopt of is verlopen, dan heeft de sleutelfunctiehouder het recht en de plicht om deze ernstige tekortkoming zelf bij de relevante (toezichthoudende) externe organisatie te melden.

2.1.3 Beloningsbeleid

Klaverblad Verzekeringen hanteert een gematigd beloningsbeleid en kent geen variabele beloning. Volgens ons is het uitgesloten dat de directieleden en medewerkers door ons beloningsbeleid worden aangezet tot het nemen van risico's van materiële betekenis. Op de website van Klaverblad Verzekeringen staat een samenvatting van het beloningsbeleid.

Directeuren ontvangen een vast maandsalaris dat wordt aangepast conform de cao voor de verzekeringsbedrijfstak. Directeuren nemen deel aan de pensioenregeling die geldt voor het personeel van Klaverblad. Deze is gebaseerd op de basispensioenregeling van de cao voor de verzekeringsbedrijfstak.

Commissarissen ontvangen een vast bedrag voor hun werkzaamheden en daarnaast een beperkte vergoeding voor onkosten. De bedragen zijn niet geïndexeerd. Hun beloning is op geen enkele manier afhankelijk van de groei of de resultaten van Klaverblad Verzekeringen.

Periodiek laten wij extern onderzoek doen naar de hoogte van de beloningen van directeuren en commissarissen in relatie tot die bij vergelijkbare bedrijven.

Buiten de beloningssfeer zijn geen transacties verricht met personen die invloed van betekenis op de onderneming uitoefenen, noch met leden van bestuurlijke, beleidsbepalende en toezichthoudende instanties.

2.1.4 Materiële transacties met aandeelhouders

Op basis van de dienstverleningsovereenkomst worden kosten, waaronder de personele kosten, kosten van automatisering, marketing-, facilitaire- en overige kosten door de Coöperatie doorbelast aan de dochtermaatschappijen. Bij de kostenverdeling wordt gebruik gemaakt van een kostenallocatiemodel. Dit model wordt ook gebruikt voor de toerekening van de kosten aan de verschillende verzekeringsproducten. In 2021 zijn er geen belangrijke wijzigingen in de methodiek van kostentoerekening aangebracht. De verdeelsleutels worden jaarlijks herijkt.

2.2 Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten

Klaverblad hecht een groot belang aan de juiste vakbekwaamheid, kennis en deskundigheid van personen die de organisatie besturen, van medewerkers die de sleutelfuncties vervullen en van diverse andere medewerkers (bijvoorbeeld Wft). De eisen aan vakbekwaamheid, kennis en deskundigheid zijn vastgelegd in de interne richtlijn deskundigheid.

Bij werving van bestuurders of sleutelfunctionarissen worden profielschetsen gebruikt. De profielschetsen worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Voorgenomen benoemingen van sleutelfunctionarissen en bestuurders worden voorgelegd aan de toezichthouder DNB. DNB toetst zelf ook de betrouwbaarheid van sleutelfunctionarissen en de betrouwbaarheid en de geschiktheid van de bestuurders.

Directieleden en commissarissen volgen een permanent educatieprogramma. De directie en de raad van commissarissen stellen zelf de inhoud en het programma van de permanente educatie vast. De voorzitter van de raad van commissarissen ziet toe op de permanente educatie. De educatie kan betrekking hebben op relevante ontwikkelingen binnen Klaverblad Verzekeringen, de financiële sector in het algemeen en de verzekeringssector in het bijzonder, op corporate governance in het algemeen en die van de financiële sector in het bijzonder, op de zorgplicht tegenover de klant, integriteit, risicomangement, financiële verslaggeving, beloningsbeleid en audit.

De educatie bestaat onder meer uit trainingen en/of opleidingen door professionele opleidingsinstituten. Daarnaast worden onderwerpen in eigen beheer behandeld om zo voldoende deskundig te blijven op de verschillende aandachtsgebieden.

De directievoorzitter rapporteert jaarlijks aan de raad van commissarissen over het educatieprogramma dat de directieleden gevolgd hebben en gaan volgen. De raad van commissarissen evalueert jaarlijks zijn eigen educatie. In 2021 is hiervoor een aantal modules gevolgd van het PE-programma Deskundigheidsbevordering van Nyenrode. Daarnaast hebben in huis kennissessies plaatsgevonden die gegeven werden door hiervoor uitgenodigde specialisten en deskundigen.

Klaverblad Verzekeringen hecht veel waarde aan een aantoonbaar integere en beheerste bedrijfsvoering. Wij vinden het vanzelfsprekend dat we plannen maken, verkeerde prikkels voorkomen, eerlijke producten verkopen, verantwoording afleggen en dat er toezicht is.

Een gezonde en integere bedrijfscultuur is een belangrijke voorwaarde voor een goede bedrijfsvoering. Onze bedrijfscultuur kenmerkt zich door een 'no-nonsense'-mentaliteit. Iedere medewerker heeft een belangrijke rol in de bedrijfsvoering en draagt daarmee bij aan de doelstellingen van Klaverblad Verzekeringen. Medewerkers voelen zich sterk met Klaverblad Verzekeringen verbonden en ook de onderlinge verbondenheid is groot. Wij streven ernaar om risico's zoveel mogelijk te mitigeren. Integriteit is binnen onze bedrijfscultuur erg belangrijk. Centraal staat dat we ons aan de regels houden. We verwachten dat leidinggevenden het goede voorbeeld geven. De belangrijkste gedragsregels zijn vastgelegd in het integriteitsbeleid. Daarnaast

heeft Klaverblad een interne klachtenprocedure waar misstanden gemeld kunnen worden en voert Klaverblad jaarlijks een integriteit-risicoanalyse uit.

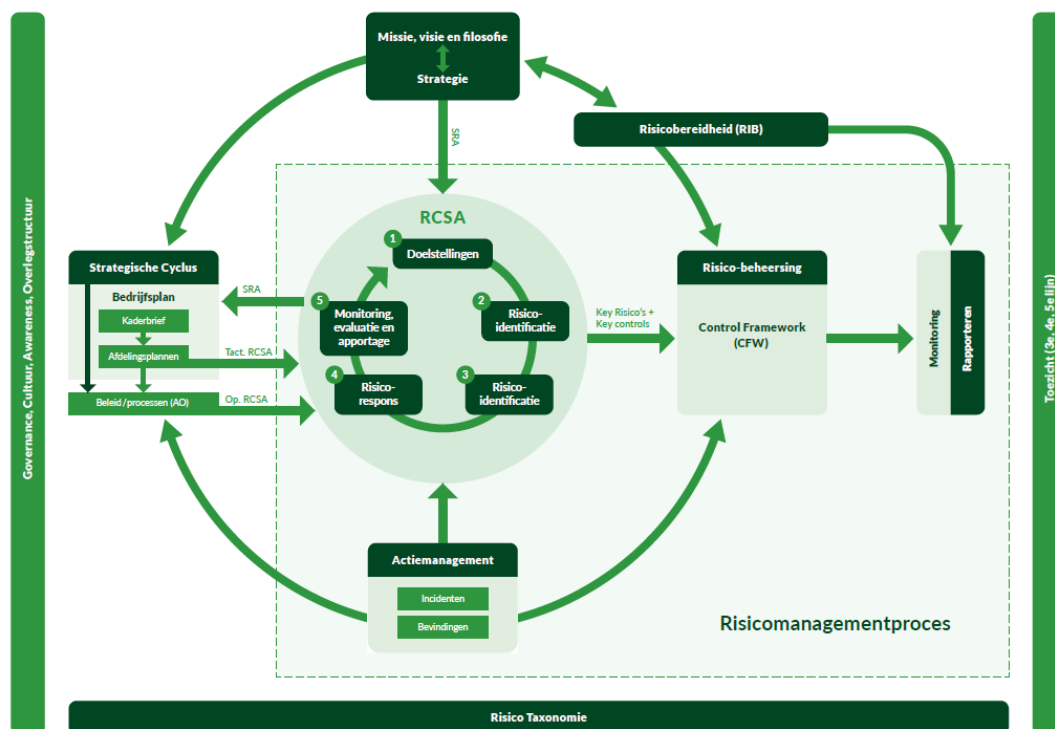
De directieleden, de leden van de raad van commissarissen en de medewerkers Klaverblad Verzekeringen hebben een eed of een belofte conform de 'Regeling eed of belofte financiële sector' afgelegd. Hiermee zweren of beloven zij onder andere dat zij:

- hun functie integer en zorgvuldig uitoefenen;
- een zorgvuldige afweging zullen maken tussen alle belangen die bij de onderneming betrokken zijn en dat zij in die afweging het belang van de klant centraal stellen;
- zich zullen gedragen naar de wetten, reglementen en gedragscodes die op hen van toepassing zijn.

2.3 Risicomanagementsysteem

2.3.1 Beschrijving van het risicomanagementsysteem

Het risicomanagementsysteem is de samenhang tussen beleid, governance- en organisatiestructuur, risicomanagement- en bedrijfsprocessen binnen een gezonde en goede bedrijfs- en risicocultuur (zie onderstaande figuur). Het systeem is van toepassing op alle entiteiten van Klaverblad Verzekeringen. Dit vormt de basis voor de wijze waarop binnen Klaverblad de financiële en niet-financiële risico's worden geïdentificeerd, gemeten en beheerst en wordt er voor gezorgd dat de solvabiliteitspositie adequaat is in relatie tot het risicoprofiel. In onderstaande figuur is het risicomanagementsysteem schematisch opgenomen.

Missie, visie, filosofie en strategische cyclus

De “missie, visie, filosofie en strategie” van Klaverblad vormen het uitgangspunt voor Klaverblad, en dus ook het uitgangspunt voor het risicomanagement binnen Klaverblad. Als onderdeel van de jaarlijkse strategische cyclus worden strategische doelstellingen bepaald welke in plek krijgen in de kaderbrief van de directie, het Klaverblad bedrijfsplan en de onderliggende afdelingsplannen.

Risicobereidheid

Vanuit de (strategische) doelstellingen formuleert Klaverblad haar risicobereidheid. De risicobereidheid (RIB) is een kwalitatieve of kwantitatieve omschrijving in hoeverre Klaverblad bepaalde risico's accepteert. Het is tevens het uitgangspunt om te bepalen in hoeverre beheersingsmaatregelen toegepast moeten worden om het risico wel binnen de bereidheid te laten vallen. De directie stelt jaarlijks de risicobereidheid vast. Hierbij wordt rekening gehouden met de uitkomsten van de ORSA-rapportage en de risicorapportages. De directie bespreekt de risicobereidheid met de raad van commissarissen. Eventuele besluiten die strekken tot wijziging van de risicobereidheid worden ook met de raad besproken. De raad ziet er op strategisch niveau op toe dat bedrijfsactiviteiten, kapitaalallocatie en liquiditeitsbeslag in algemene zin in overeenstemming zijn met de risicobereidheid.

Risicotaxonomie

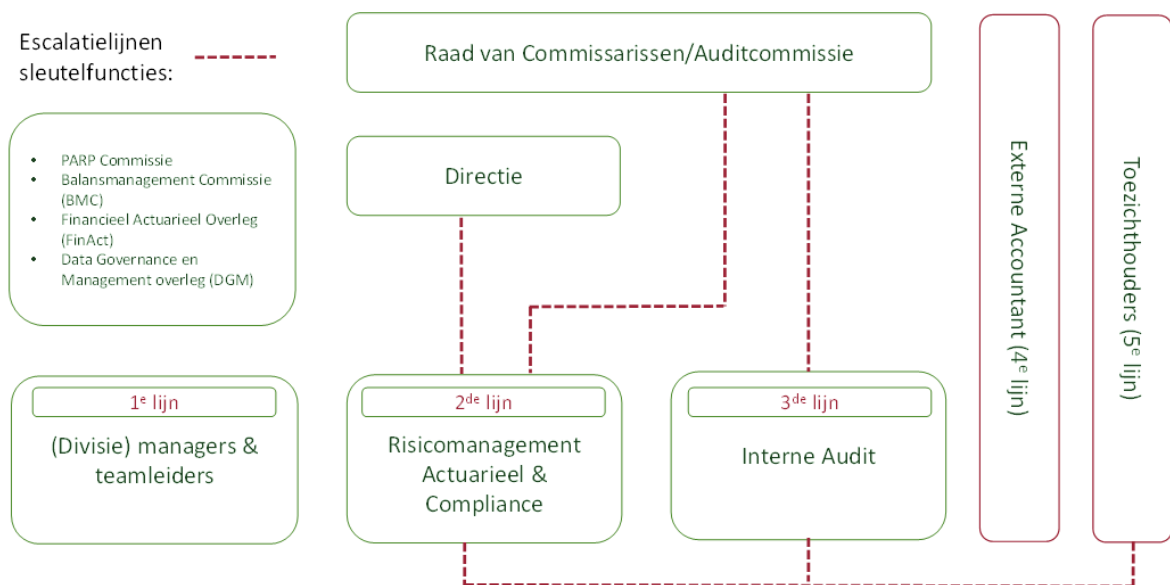
De basis voor Klaverblad om haar risico's een plek te geven en haar risicoprofiel te visualiseren, is de risicotaxonomie. Deze wordt in hoofdstuk 3 nader toegelicht.

Governance, cultuur en toezicht

De bedrijfscultuur binnen Klaverblad is een belangrijk onderdeel van een adequate en organische uitvoering van risicomanagement. Klaverblad streeft naar een organisatie waarbij het risico-denken een integraal onderdeel vormt van de besluitvorming tot en met de operationele uitvoering. Daarbij is een open risicocultuur met de volgende kenmerken van belang:

- Het management draagt het belang van risicomanagement uit, is hierin een voorbeeld en benadrukt dat alle medewerkers, ongeacht hun functie, hieraan bijdragen. Er is sprake van een passende 'tone at the top'.
- De tweede lijn voorziet de organisatie van uitleg over 'nut en noodzaak' van risicomanagement en creëert daarover 'awareness';
- Het management stimuleert en beloont het melden van incidenten (en straft dus niet!) en maakt expliciet dat het melden van incidenten Klaverblad in staat stelt om kansen te benutten en om continu te verbeteren. Dit punt maakt onderdeel uit van een lerende organisatie.
- Er is sprake van een eenvoudig en uniform risicomanagementproces.
- Er vindt op basis van rapportages monitoring van het risicomanagement plaats.

De governance geeft inzicht in wie verantwoordelijk is voor het nemen, managen en beheersen van de risico's. Ten behoeve van een scheiding tussen uitvoering, advisering en onafhankelijke toetsing past Klaverblad het 'Three-lines-of-defence' model toe. Dit model is ingericht conform de Solvency II richtlijnen. In onderstaand overzicht is dit model schematisch weergegeven en is ook te zien welke overlegorganen binnen Klaverblad zijn ingericht voor de dagelijkse beheersing, hoe de escalatielijnen verlopen en hoe het toezicht is ingeregeld.

Risicomanagementproces

Het risicomanagementproces is een cyclisch proces dat onderdeel is van de strategische cyclus van Klaverblad. Het risicomanagementproces is gericht op het identificeren en beheersen van de risico's en daarmee het vergroten van de haalbaarheid van de strategie en doelstellingen. Het proces faciliteert Klaverblad om vanuit risicomanagement-denken naar de bedrijfsprocessen te kijken.

2.3.2 De risicomanagementfunctie

De risicomanagementfunctie is een 2^e lijns functie welke de 1^e lijnsorganisatie ondersteunt en challenged om haar risicobereidheid te bepalen en risicobewustzijn in de gehele organisatie te vergroten om daarmee haar doelstellingen te realiseren. Het risicomanagement beleid beschrijft de uitgangspunten, beleidskaders en het systeem voor beheersing van risico's binnen Klaverblad Verzekeringen en onderliggende entiteiten.

De primaire taken en verantwoordelijkheden van de risicomanagementfunctie zijn:

- Challengers en monitoren – de organisatie scherp houden en inzicht bieden in de risico's
- Faciliteren – de organisatie in staat stellen risico's in kaart te brengen en te beheersen

Daarnaast vindt gevraagde advisering plaats om vanuit kennis en expertise in een vroeg stadium mee te denken. De risicomanagementfunctie rapporteert ieder kwartaal aan de directie en de raad van commissarissen.

In 2021 heeft het management team, daarbij ondersteund door Risicomanagement, de jaarlijkse set van strategische risico's geëvalueerd en aangepast. De grootste strategische risico's die Klaverblad heeft onderkend zijn: toekomstbestendige bedrijfsvoering (bedrijfsrisico), groei van de portefeuille (bedrijfsrisico), onvoldoende in staat zijn de gewenste cultuurverandering te bewerkstelligen (bedrijfsrisico), veranderingen in regelgeving als compliance risico of verslechtering van het verdienmodel (compliance risico en bedrijfsrisico) en het cyberrisico dat toeneemt (IT risico).

2.3.3 Beschrijving van het ORSA proces

Klaverblad Verzekeringen voert jaarlijks, of zoveel vaker als noodzakelijk geacht, een eigen beoordeling van risico's en kapitaalbehoefte (ORSA) uit. Wij gebruiken de ORSA om voor de groep als geheel en voor Klaverblad Schade:

1. inzicht te verkrijgen in de oorzaken en gevolgen van gebeurtenissen (risico's) nu en in de toekomst;
2. risico-gebaseerd de huidige en toekomstige kapitaalbehoefte te bepalen;
3. de aanwezige risico's en het aanwezige kapitaal te monitoren; en
4. het bedrijfsplan op te stellen.

De ORSA 2021 is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de directie. Voor de uitvoerende werkzaamheden is een werkgroep gevormd bestaande uit financiële en actuariële specialisten en managers alsmede de sleutelfunctiehouder Risicomanagement en Actuarieel. In september 2021 is het rapport besproken met de raad van commissarissen.

De belangrijkste conclusie van de ORSA 2021 is dat Klaverblad Verzekeringen weerbaar is en ruim gekapitaliseerd. Klaverblad is goed in staat om verschillende vormen van stress op te vangen. Het schadebedrijf is ook in hoge mate weerbaar en heeft in de zwaarste scenario's beperkte de ondersteuning vanuit de coöperatie nodig. Klaverblad is gevoelig voor de verzekeringstechnische kwaliteit van de portefeuille. Een sterke verslechtering van het risicoprofiel van de AOV- of schadeportefeuille heeft een grote impact op de solvabiliteitsratio, zeker als dit gepaard gaat met sterke groei. Klaverblad heeft een beperkte gevoeligheid op het transitierisico als gevolg van de klimaatontwikkelingen.

Deze conclusies zijn niet anders dan in de vorige jaren en bevestigen onze strategie waarin we streven naar winstgevende groei, (kosten)beheersing en investeringen in IT om de kernactiviteiten optimaal te ondersteunen.

2.4 Interne controlesysteem

2.4.1 Beschrijving van het interne beheersingsraamwerk

In het Control Framework (CFW) zijn de belangrijkste operationele risico's vastgelegd tezamen met de bijbehorende key controls ter mitigering van deze risico's. De 1^e lijnafdelingen toetst haar key controls periodiek en legt hiervoor aantoonbare bewijsvoering vast in het CFW. Binnen Klaverblad zijn richtlijnen opgesteld waarin nader staat beschreven hoe dit werkt en op de 2^e lijns monitoring hierop is vormgegeven. We zijn van mening dat goed werkende en aantoonbare key controls zorgen voor beheerste risico's en dus cruciaal zijn voor een goede, stabiele en veilige dienstverlening. Het CFW helpt met het vroeg detecteren van niet optimaal werkende controls en maakt daardoor tijdig bijsturen mogelijk. Het verbetert het risicobewustzijn vanwege de regelmatige toetsing van beheersmaatregelen. Actieplannen borgen betere opvolging daar waar bijsturing nodig is.

In 2021 heeft Klaverblad incrementele veranderingen doorgevoerd, met als doel het integraal risicomanagement verder vorm te geven, uit te bouwen en te groeien in risicovolwassenheid binnen de organisatie. Deze aanpak beoogt het verbeteren van zowel de kwaliteit van beheersmaatregelen, de processen en de aantoonbaarheid daarvan.

Gedurende de kwartalen worden via de financiële management rapportage de gerealiseerde solvabiliteitspositie afgezet ten opzichte van het basis scenario uit de ORSA voor het betreffende jaar en worden verschillen geanalyseerd.

2.4.2 Compliancefunctie

Klaverblad wil een aantoonbaar integere organisatie zijn. Niet-integer handelen is een reputatierisico voor Klaverblad. De Compliancefunctie richt zich op het bewaken en bevorderen van de integriteit van de organisatie, medewerkers, klanten, de dienstverlening en de assurantieadviseurs waar Klaverblad mee samenwerkt. Klaverblad streeft er naar dat zij is ingericht en functioneert conform de toepasselijke wet- en regelgeving en de normen waaraan Klaverblad zich heeft gecommitteerd. Voor Klaverblad betekent dit dat zij zich niet alleen richt naar de letter van de wet, maar ook het doel van de wetgever in ogenschouw neemt. Het Beleid Compliance beschrijft de wijze waarop Klaverblad wil realiseren dat zij compliant is. Dit beleid richt zich tot alle interne en externe medewerkers van Klaverblad. De mate waarin een organisatie integer is en voldoet aan wet- en regelgeving hangt (deels) af van het gedrag van mensen en de cultuur van de organisatie. Om die reden besteedt Compliance doorlopend aandacht aan awareness onder alle medewerkers op het gebied van integriteit. Met het cultuurprogramma 'Wij zijn Klaverblad' wordt het belang van aandacht voor gedrag en cultuur onderstreept.

Bij een integere organisatie past een zorgvuldige omgang met verwerking van persoonsgegevens. Klaverblad schenkt doorlopend aandacht aan passende technische en organisatorische maatregelen om gegevens zo goed mogelijk te beveiligen tegen datalekken. In het kader van klantintegriteit zijn in 2021 verdere verbeteringen aangebracht in het proces van de screening van relaties. Hiermee beoogt Klaverblad te voorkomen dat zij zaken doet met personen die voorkomen op nationale of internationale sanctielijsten. De thema's witwassen en terrorismefinanciering zijn door de verkoop van Klaverblad Levensverzekering N.V. geen compliancerisico meer omdat Klaverblad niet meer onder de reikwijdte van de Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (Wwft) valt. Desondanks hecht Klaverblad er vanuit maatschappelijk oogpunt belang aan om in haar bedrijfsvoering expliciet aandacht te schenken aan het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. Deze thema's waren daarom expliciet onderdeel van de jaarlijkse Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA).

Naar aanleiding van het gesprek met de AFM over de verhouding tussen Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. en Klaverblad Rechtsbijstand Stichting en over de rol van de bestuurders van de Klaverblad Rechtsbijstand Stichting heeft Klaverblad een aantal waarborgen ingericht voor de onafhankelijke dienstverlening.

In het kader van een integere dienstverlening heeft Klaverblad een productontwikkeling-, review- en goedkeuringsproces (PARP) ingericht. Hiermee wordt gewaarborgd dat producten in het belang van klanten zijn.

2.5 Interne auditfunctie

De interne auditfunctie bestaat uit de manager interne audit en de interne auditors. De manager interne audit vervult de sleutelfunctie interne audit zoals deze is beschreven in de Solvency II richtlijn. De charter voor de interne audit functie is de basis voor de derde lijns activiteiten binnen Klaverblad Verzekeringen. Het charter beschrijft het doel, de missie, professionele normen, onafhankelijkheid en objectiviteit, positie, bevoegdheden, reikwijdte, verantwoordelijkheden en het kwaliteitsbewakingsprogramma van Interne Audit.

Het doel van interne audit is het leveren van meerwaarde aan, en het verbeteren van, de activiteiten van Klaverblad Verzekeringen door het geven van inzicht en het uitvoeren van risicogerichte onafhankelijke, objectieve assurance- en adviesdiensten.

Jaarlijks stelt interne audit op basis van een risicoanalyse een audit jaarplan op, dat wordt afgestemd met de directie en wordt goedgekeurd in de auditcommissie. Interne audit geeft invulling aan het audit plan door het uitvoeren van de audits en adviseert op het management op grond van haar bevindingen. De manager rapporteert tevens aan de directie en auditcommissie in de vorm van een kwartaalrapportage. De manager valt hiërarchisch onder de algemeen directeur en heeft een zelfstandige lijn naar de auditcommissie.

2.6 Actuariële functie

De actuariële functie functioneert zelfstandig en onafhankelijk van het actuaariaat (eerstelijns functie onderdeel van de afdeling Controlling & Actuaariaat) en is ondergebracht in de tweede lijn, samen met Risicomanagement en Compliance.

De wijze waarop de actuariële functie wordt toegepast, is beschreven in de charter voor de sleutelfunctiehouder actuariel. Het beschrijft de doelstelling, reikwijdte, positie, verantwoordelijkheden, functie, taken en bevoegdheden van de sleutelfunctiehouder actuariel.

De actuariële functie stelt vooraf de kaders voor de werkzaamheden die door het actuaariaat worden uitgevoerd. De actuariële functie beoordeelt achteraf of de werkzaamheden van het actuaariaat correct zijn uitgevoerd. Hierbij stelt ze onder andere vast of de vastgestelde methodieken, onderliggende modellen en aannames zijn gehanteerd.

De actuariële functie adviseert de directie over wijzigingen in de te hanteren methodieken, onderliggende modellen en aannames. Hiermee stelt ze de directie in staat om deze vast te stellen en om verzekeringstechnisch verantwoord beleid te voeren. De actuariële functie zorgt voor de aanwezigheid van actuele beschrijvingen van de methodieken, onderliggende modellen en

aannames. Eventueel benodigde aanpassingen in de gebruikte methodieken, onderliggende modellen en aannames worden geïnitieerd door de actuariële functie.

De actuariële functie bewaakt dat de actuariële organisatie is ingericht naar relevante wet- en regelgeving. De compliancefunctie ondersteunt hierbij door de wijzigingen in wet- en regelgeving te signaleren en de actuariële functie te informeren. Over een eventuele wijziging van de inrichting adviseert de actuariële functie de directie. De directie stelt op basis van dit advies de inrichting van de actuariële organisatie vast.

De actuariële functie rapporteert ieder kwartaal aan de directie en de raad van commissarissen over de uitvoering van haar werkzaamheden en kan indien nodig, buiten de reguliere rapportages de directie en/of raad van commissarissen informeren over de geconstateerde bijzonderheden.

2.7 Uitbesteding

Klaverblad Verzekeringen heeft haar uitbestedingsbeleid beschreven in een beleidsdocument. In dit document staat onder verwijzing naar het wettelijk kader beschreven welke eisen worden gesteld aan de inhoud van een uitbestedingsovereenkomst alsmede de toets op en het beheer ervan.

De directie staat uitbestedingen uitsluitend toe wanneer er door de afdeling Risicomanagement schriftelijk advies is uitgebracht over de voorgenomen uitbesteding op basis van een risicoanalyse. Door de inkoopfunctionaris wordt een overzicht bijgehouden van alle functies en werkzaamheden die Klaverblad heeft uitbesteed (zowel extern als intern). In dit overzicht wordt ook gedocumenteerd of een uitbestede functie of activiteit een kritieke of belangrijke functie of activiteit betreft in de zin van de Wft.

In 2021 zijn alle kritieke uitbestedingen en de daarbij behorende uitbestedingsdossier tegen het licht gehouden. Hieruit zijn diverse verbeteracties uit naar voren gekomen, waaraan in 2022 opvolging zal worden gegeven. Tevens is er in 2021 een verbeterd inkoop- en uitbestedingsproces opgezet, welke in 2022 wordt geïmplementeerd.

In 2021 is een aantal nieuwe kritieke uitbestedingen overeengekomen onder andere met betrekking tot vermogensbeheer en belangrijke IT-diensten.

2.8 Overige informatie

Naar onze inschatting zijn alle belangrijke zaken in dit hoofdstuk reeds opgenomen.

3. Risicoprofiel

3.1 Risicobereidheid en risicotaxonomie

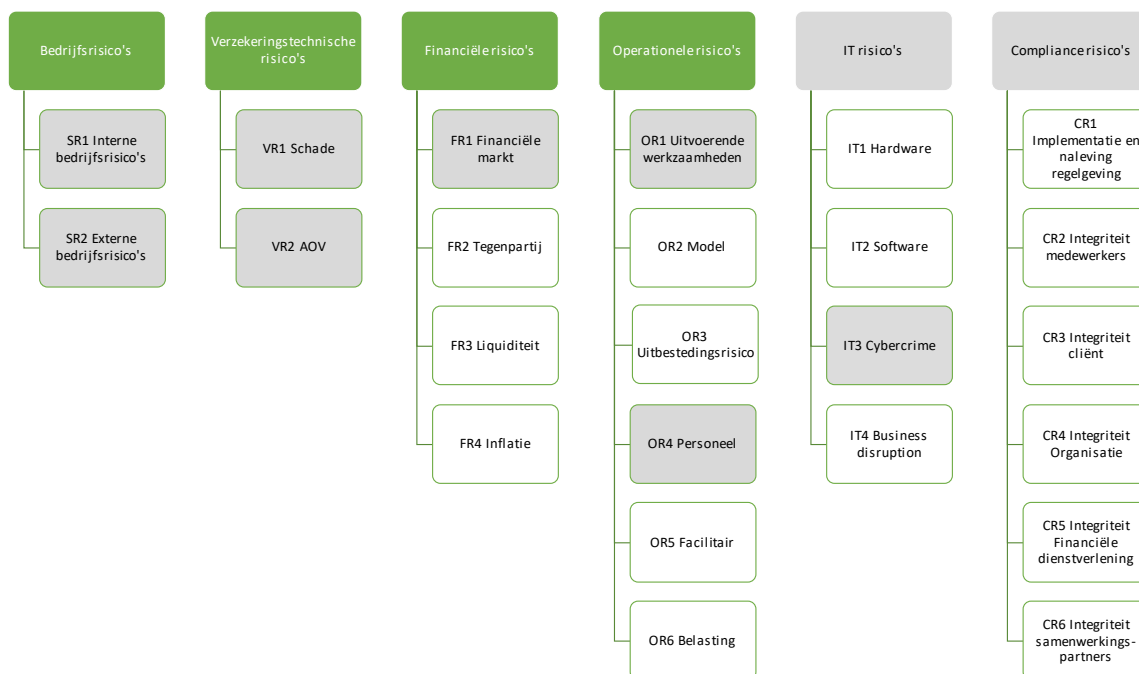
Door de Raad van Commissarissen is de nieuwe risicobereidheid vastgesteld. De overall risicobereidheidsverklaring luidt als volgt:

Klaverblad is een gewone verzekeraar, waar geen bereidheid is voor exotische risico's of (intransparante) constructies. De risico's die we nemen, nemen we in het belang van onze klanten, de leden en onze bedrijfsvoering. Als gevolg daarvan moeten wij alle risico's die wij nemen aan onze stakeholders kunnen uitleggen.

De risicobereidheid is vanuit de strategische doelstellingen geformuleerd en wordt uitgedrukt in kwalitatieve en kwantitatieve risicobereidheidsstatements. Door middel van periodieke rapportages wordt het risicoprofiel gemonitord en gerapporteerd. Deze overall risicobereidheidsverklaring geeft richting aan de onderliggende risico's zoals opgenomen in de risicotaxonomie van Klaverblad.

Risicotaxonomie

De risicotaxonomie is de indeling van risico's aan de hand waarvan Klaverblad haar risico's plot en haar risicoprofiel monitort (zie onderstaand plaatje). Klaverblad ziet de grijze blokken als de belangrijkste risico's en heeft daar risicobereidheidsstatements voor opgenomen.

Elke risicobereidheidsverklaring wordt gemeten aan de hand van één of meerdere KRI's. De KRI's worden gemeten en afgezet tegen limieten en toleranties. Dit wordt weergegeven in 5 (mogelijke) niveaus. Niet voor alle KRI's worden limieten gebruikt.

De belangrijkste graadmeter aan de hand waarvan Klaverblad Verzekeringen zijn verzekeringstechnische, financiële- en operationele risico's monitort en om de toereikendheid van het kapitaal te kapitaal te beoordelen, is het solvabiliteitkapitaalvereiste (SCR) onder Solvency II. De SCR is opgebouwd uit kapitaalvereisten voor verschillende risicocategorieën. Deze kapitaalvereisten zorgen ervoor dat onverwachte verliezen uit de verschillende risico's kunnen worden opgevangen. Het risicoprofiel van Klaverblad Verzekeringen wordt uitgerekend met behulp van het standaardmodel onder Solvency II en conform de Gedelegeerde Verordening gekwantificeerd op basis van het verlies dat zich eens in de tweehonderd jaar zou kunnen voordoen (de zogenaamde 99,5% zekerheid). Deze deelrisico's geven een waardering aan de omvang van het betreffende risico in de vorm van vereist kapitaal. Het volgen van de risico's vindt onder andere plaats aan de hand van de zogenoemde SCR-boom, welke er als volgt uit ziet:

Eigen vermogen (OF)			Vereiste solvabiliteit (SCR)			Solvency II-ratio		
Q4-2021	Q4-2020	in %	Q4-2021	Q4-2020	in %	Q4-2021	Q4-2020	mut
573.175	441.041	30%	220.072	130.759	68%	260%	337%	-77%
Fiscale compensatie			Basis SCR (BSCR)			Operationeel risico		
Q4-2021	Q4-2020	in %	Q4-2021	Q4-2020	in %	Q4-2021	Q4-2020	in %
-45.655	-24.594	86%	258.989	148.982	74%	6.738	6.371	6%
			Diversificatie SCR-modules					
			Q4-2021	Q4-2020	in %			
			-107.590	-65.744	64%			
Marktrisico			Tegenpartijrisico			Verzekeringstechnisch		
Q4-2021	Q4-2020	in %	Q4-2021	Q4-2020	in %	Q4-2021	Q4-2020	in %
143.277	99.621	44%	5.263	5.435	-3%	218.038	109.670	99%
Rente						Levenrisico		
18.000	9.354	92%				163.953	60.442	171%
Aandelen						Medische risico's (SLT, NSLT)		
118.412	83.114	42%				54.085	49.228	10%
Vastgoed								
11.403	11.247	1%						
Spread								
10.566	2.464	329%						
Valuta								
19.431	15.434	26%						
Concentratie								
1.554	1.242							
Diversificatie markt								
-36.088	-23.235	55%						

Klaverblad Verzekeringen heeft geen risico's overgedragen aan 'special purpose vehicles'. Binnen de verschillende risicocategorieën houdt Klaverblad rekening met de risicoconcentratie binnen een risicocategorie en tussen verschillende risicocategorieën. Onder risicoconcentratie wordt verstaan als een relatief hoge blootstelling aan een afzonderlijk risico binnen een risicocategorie. Risicoconcentratie tussen risicocategorieën wordt beschouwd als een blootstelling aan verschillende risico's welke een hoge mate van correlatie met elkaar vertonen. In de volgende

paragrafen volgt een toelichting op de risicoblootstellingen per risicocategorie, potentiële risicoconcentraties, de maatregelen die worden genomen om dit risico te beoordelen en een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in 2021.

3.2 Verzekeringstechnisch risico

3.2.1 Algemeen

Het sluiten van schadeverzekeringen is de kernactiviteit van Klaverblad Schade. Een gesloten verzekering die past binnen de door Klaverblad Schade gehanteerde normen, zou dus als zodanig geen onaanvaardbaar risico kunnen opleveren. Toch kunnen in het kader van de verzekeringsactiviteiten ongewenste en zelfs onaanvaardbare risico's ontstaan. Het verzekeringsrisico betreft met name het risico dat de schadefrequentie en de grootte van de schade per geval nadelig afwijken van de verwachtingen vooraf en derhalve onvoldoende dekking plaats vindt door premie- en beleggingsopbrengsten. De oorzaak kan gelegen zijn in bijvoorbeeld het accepteren van verzekeringen op basis van gebrekkige acceptatieregels of van het accepteren van verzekeringen in strijd met acceptatieregels.

Klaverblad Schade beheerst dit risico door het opstellen van duidelijke acceptatieregels en het hanteren van controlemechanismen. De acceptatieregels op het gebied van schadeverzekeringen en medische verzekeringen zijn in een periode van vele jaren ontwikkeld en verfijnd. De bestaande portefeuille is op basis daarvan tot stand gekomen. De kans dat het bestaande stelsel van tarieven, acceptatierichtlijnen en controlemechanismen op belangrijke punten tekortkomingen bevat en dat hieruit onaanvaardbare risico's voortvloeien, moet als verwaarloosbaar worden beschouwd.

Gedurende de looptijd van de verzekeringen kan het risicoprofiel van de portefeuille veranderen, waardoor dit niet meer aansluit bij de premies. De schadeverzekeringen van Klaverblad Schade kunnen jaarlijks worden opgezegd en aanpassingen van premies en voorwaarden zijn op ieder moment mogelijk. Ook van de medische verzekeringen kunnen premies en voorwaarden op ieder moment worden aangepast. Daarmee is dit risico voldoende beheerst. De besluitvorming omtrent productontwikkeling en premie-aanpassingen verloopt via het 'product approval and review process (PARP).

Binnen het verzekeringstechnisch risico is een bepaalde mate van concentratie aanwezig, welke wordt veroorzaakt door de geografische spreiding van de verzekeringsportefeuille in met name Nederland. De portefeuille kent een nadrukkelijk zwaartepunt in de provincie Noord-Brabant. Het standaardmodel houdt hier rekening mee door het zogenaamde man-made risico te bepalen die uitgaat van de grootste concentratie van verzekerde risico's binnen een straal van 200 meter. Eind 2021 bedroeg dit voor Klaverblad € 6,5 miljoen.

Klaverblad Schade heeft het catastroferisico herverzekerd op basis van analyses van de verwachte schade als gevolg van een zware storm. Daarnaast heeft Klaverblad Schade een excess of loss-contract afgesloten in verband met motorrijtuigenaansprakelijkheid, reisverzekeringen en brandrisico's. Het eigen behoud dat gehanteerd wordt, is afhankelijk van het soort risico.

Herverzekering draagt bij aan het beperken van de volatiliteit van het technisch resultaat en beperking van de kapitaalvereiste voor met name het catastroferisico van de brandportefeuille.

Klaverblad beoordeelt periodiek de effectiviteit van de herverzekeringscontracten. Toetsing van de adequaatheid van het herverzekeringsprogramma wordt uitgevoerd door de manager van de afdeling Vermogensbeheer. Deze toets vindt jaarlijks plaats rondom de contractbesprekingen voor het herverzekeringsprogramma van aankomend jaar. In 2021 en voor 2022 is het herverzekeringsprogramma nauwelijks aangepast. Wel wordt vanwege de groei van de portefeuille de limiet aan de bovenkant voor het catastrofe herverzekeringsprogramma ieder jaar verhoogd.

3.2.2 Kapitaalvereiste verzekeringstechnische risico

Onder het Solvency II standaardmodel dient Klaverblad Verzekeringen kapitaal aan te houden om het risico op te kunnen vangen dat de technische voorzieningen hoger zijn dan op grond van haar uitgangspunten werd verwacht. Aangezien Klaverblad Schade zowel arbeidsongeschiktheids- en ongevallenverzekeringen alsmede schadeverzekeringen verkoopt, staat zij zowel bloot aan het medische verzekeringsrisico als het schadeverzekeringsrisico.

De samenstelling is als volgt:	<u>2021</u>	<u>2020</u>
SCR Medisch	163.953	60.442
SCR Schade	54.085	49.228
Totaal verzekeringstechnisch risico	<u>218.038</u>	<u>109.670</u>

De toename van de SCR Medisch met € 103,5 miljoen wordt voor € 83,6 miljoen verklaard door de aanpassing van de AOV contractgrens naar eindleeftijd. De lange contractgrens leidt tot meer risicoblootstelling en daardoor tot een sterke stijging van de SCR Medische subrisico's, waarvan met name in absolute zin SCR Medisch invaliditeit en SCR Medisch roeyement noemenswaardig zijn. Het roeyement risico en in mindere mate het invaliditeit risico is door de toepassing van de contractgrens naar eindleeftijd enorm toegenomen en daarmee vanuit risicobeheerperspectief in een ander daglicht komen te staan. Wat dit voor consequenties heeft voor de risicobereidheid zal in 2022 nader worden onderzocht.

Het restant van de toename wordt met name veroorzaakt door de groei van de portefeuille en in mindere mate door het actualiseren van de verzekeringstechnische en kostenassumpties. De reguliere groei van de schadeportefeuille zorgt voor een toename van de SCR Schade en specifiek het premie- en reserveringsrisico en in mindere mate het catastroferisico.

Gevoeligheden verzekeringstechnisch risico

Groep	<u>Own Funds</u>	<u>SCR</u>	<u>SCR-ratio</u>
Gerapporteerde solvabiliteit (basis)	573.175	220.072	260%
Kosten -10%	578.948	221.034	262%

Kosten +10%	567.198	219.079	259%
Inflatie - 1,0%-punt (100bp)	571.474	216.411	264%
Inflatie + 1,0%-punt (100bp)	574.617	224.141	256%
Invalideringskansen -10%	582.917	237.055	246%
Invalideringskansen +10%	560.096	207.384	270%
Revalideringskansen -10%	546.459	203.783	268%
Revalideringskansen +/-10%	591.561	242.870	244%
Vervalkansen -/- 50%	616.344	250.822	246%
Vervalkansen +/- 50%	543.470	202.662	268%

Schade	Own Funds	SCR	SCR-ratio
Gerapporteerde solvabiliteit (basis)	276.050	165.909	166%
Kosten -/-10%	281.823	167.051	169%
Kosten +/-10%	270.074	164.746	164%
Inflatie - 1,0%-punt (100bp)	274.349	161.566	170%
Inflatie + 1,0%-punt (100bp)	277.492	170.720	163%
Invalideringskansen -/-10%	285.792	185.770	154%
Invalideringskansen +/-10%	262.971	150.762	174%
Revalideringskansen -10%	249.334	146.477	170%
Revalideringskansen + 10%	294.436	192.482	153%
Vervalkansen -/- 50%	319.220	201.612	158%
Vervalkansen +/- 50%	246.345	145.024	170%

Klaverblad Schade is het meest gevoelig voor de scenario's met andere invalideringskansen en revalideringskansen. Het totale premieverhogingspercentage behorende bij de fma blijft ongewijzigd in de scenario's van de andere vervalkansen. Verder geldt dat het interventiemodel niet wijzigt. Dit kan tot onverwachte uitkomsten, zoals de uitkomst van een lagere SCR in de scenario'+10% invalideringskans en -10% invalideringskans.

3.3 Marktrisico

3.3.1 Algemeen

Klaverblad Verzekeringen heeft als institutionele belegger voortdurend te maken met risico's die de financiële markten nadelig beïnvloeden. Het beleid van Klaverblad Verzekeringen is gericht op het streven naar een passende verhouding tussen de verschillende soorten verplichtingen enerzijds en

de daar tegen overstaande beleggingscategorieën anderzijds. Verder heeft Klaverblad Verzekeringen er bewust voor gekozen het aantal categorieën waarin wordt belegd te beperken en afgeleide financiële instrumenten en gestructureerde producten te mijden. Na de verkoop van Klaverblad Leven is een nieuw beleggingsplan opgesteld, welke in 2021 is uitgevoerd.

De samenstelling SCR Marktrisico over de entiteiten is als volgt:

	Schade 2021	Schade 2020	Groep 2021	Groep 2020
Renterisico	12.705	5.748	18.000	9.354
Aandelenrisico	55.341	40.720	118.412	83.114
Vastgoedrisico	-	-	11.403	11.247
Valutarisico	9.063	7.532	19.431	15.434
Spreadrisico	7.899	2.464	10.566	2.464
Concentratierisico	-	-	1.554	1.242
Diversificatie	-18.913	-10.761	-36.088	-23.235
Totaal kapitaal vereiste marktrisico	66.094	45.702	143.277	99.621

3.3.2 Renterisico

Het renterisico is het risico dat het eigen vermogen daalt als gevolg van een wijziging van de markttrente. De daling van het eigen vermogen wordt veroorzaakt door waardeveranderingen van rentegevoelige balansposten, met name vastrentende beleggingen en technische voorzieningen. Het vereiste kapitaal voor het renterisico wordt bepaald door het berekenen van de impact op het aanwezige kapitaal bij veranderingen in de rentecurve. Het grootste verlies na toepassing van een opwaartse schok of een neerwaartse schok van de rentecurve bepaalt het renterisico.

Het renterisico is in 2021 gestegen vanwege de 'uprissing' van de beleggingsmix van Schade en Groep door de aanschaf van het Hypothekenfonds, onderhandse leningen en participaties in het bedrijfsobligatiefonds. Eind 2021 is sprake van een aanzienlijke toename van het renterisico doordat de obligatie matchingportefeuille welke was ingericht om het renterisico van de 1-jaars AOV-verplichtingen af te dekken, niet meer in lijn was met de kasstromen van de verplichtingen door de overgang naar AOV-verplichtingen met een contractgrens op eindleeftijd. In januari 2022 is dit renterisico voor een deel economisch dichtgezet door de aanschaf van langer durende obligaties. Echter voor de kortere looptijden, waarbij sprake is van negatieve kasstromen vanuit de verplichtingen, moet in 2022 worden bepaald hoe om te gaan met dit gewijzigde risicoprofiel.

Gevoeligheden rente⁴

Groep	SII eigen vermogen	SCR	SCR-ratio
SII rentecurve - 1,0%-punt (100bp)	562.901	229.800	245%

⁴ Bij de gevoeligheden in dit rapport wordt de LAC DT constant verondersteld.

SII rentecurve + 1,0%-punt (100bp)	581.707	211.391	275%
SII rentecurve exclusief VA	572.971	220.221	260%
SII rentecurve exclusief VA en UFR	562.249	222.026	253%
SII rentecurve UFR 3,45%	572.878	220.020	260%
Cost of Capital 5%	588.089	220.072	267%

De gevoeligheden van de groep worden afgeleid van de uitkomsten van Schade N.V. en de Coöperatie. De rentegevoeligheid wordt toegepast op de eerste 20 jaar van de SII rentecurve. Vervolgens wordt vanaf looptijd 20 rekening gehouden met de UFR van 3,60%.

Schade	SII eigen vermogen	SCR	SCR-ratio
SII rentecurve - 1,0%-punt (100bp)	261.498	178.146	147%
SII rentecurve + 1,0%-punt (100bp)	288.695	156.393	185%
SII rentecurve exclusief VA	275.846	166.095	166%
SII rentecurve exclusief VA en UFR	265.124	168.259	158%
SII rentecurve UFR 3,45%	275.754	165.855	166%
Cost of Capital 5%	290.964	165.909	175%

3.3.3 Aandelen- en vastgoedrisico

Onder dit risico verstaat Klaverblad Verzekeringen het risico dat de waarde van aandelen en onroerende zaken afneemt als gevolg van wijzigende marktomstandigheden. Klaverblad Verzekeringen beheerst dit risico door het aanbrengen van spreiding in de aandelenportefeuille.

Het aandelenrisico van beide juridische entiteiten is in 2021 aanzienlijk gestegen. Dit komt door de hoge rendementen, aanzienlijke toename van de symmetric adjustment en voor de coöperatie is het belang in aandelen verder uitgebreid in lijn met de nieuwe strategische beleggingsmix.

Door de stijging van de aandelenportefeuille is het belang in een tweetal aandelen in de portefeuille van de groep boven de grens van het concentratierisico uitgekomen.

Het vereiste kapitaal voor het vastgoedrisico wordt bepaald door het berekenen van de impact op het aanwezige kapitaal bij een daling van de vastgoedprijzen met 25%. Als gevolg van de waarde toename van de grond is het vereist kapitaal licht toegenomen in 2021.

Gevoeligheden aandelen en vastgoed

Groep	SII eigen vermogen	SCR	SCR-ratio
Aandelen -20%	534.461	204.160	262%
Vastgoed -10%	569.754	219.399	260%
Symmetric adjustment = 0	573.175	203.807	281%

Schade	SII eigen vermogen	SCR	SCR-ratio
Aandelen -20%	257.956	161.144	160%
Symmetric adjustment =0	276.050	162.301	170%

Bij de Groep heeft een daling van de aandelen een stijging van de solvabiliteit tot gevolg doordat de daling van de SCR naar verhouding hoger is dan de daling van het eigen vermogen. Hierbij is geen rekening gehouden met een aanpassing van de symmetric adjustment.

3.3.4 Spreadrisico

Het spreadrisico komt voort uit de gevoeligheid van de waarde van beleggingen voor het niveau en de volatiliteit van de spreads boven de risicovrije rentetermijnstructuur. De belangrijkste risico beperkende maatregel is dat de vastrentende vermogensbeheerder tussen de 10 en 20% van de portefeuille in bedrijfsobligaties mag beleggen. Het vereiste kapitaal voor het spreadrisico wordt bepaald door het berekenen van de impact op het aanwezige kapitaal van voorgeschreven hogere opslagen voor kredietrisico. De kapitaalvereiste is afhankelijk van de marktwaarde, duration en kredietkwaliteit (rating) van de obligatielening.

De volgende tabel laat de verdeling van de bedrijfsobligatieportefeuille naar creditrating zien.

	2021	2020
AAA	0,0%	3,5%
AA	5,6%	59,8%
A	37,0%	33,5%
BBB	57,4%	3,2%
	100,0%	100,0%

In 2021 is Klaverblad (beide entiteiten) gaan beleggen in een bedrijfsobligatiefonds en zijn gedurende het jaar de participaties hierin uitgebreid op basis van de strategische beleggingsmix. De duratie van de bedrijfsobligaties bedraagt 5,2 jaar (2020: 3,7 jaar). De toegenomen volumes, langere duratie en lagere ratings zorgen per saldo voor een stijging van het spreadrisico.

3.3.5 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van beleggingen verandert als gevolg van wijzigende valutakoersen. Klaverblad Schade en de Coöperatie beleggen een deel van de effectenportefeuille in vreemde valuta. Het betreft hierbij aandelen van Europese ondernemingen in belangrijke economieën met liquide effectenmarkten. De groei van de aandelenportefeuille in Europese beleggingen heeft ervoor gezorgd dat de exposures in de niet-EURO valuta navenant zijn toegenomen, hetgeen een toename van het valutarisico tot gevolg heeft.

<i>Overzicht exposures in niet-Euro valuta:</i>	2021	2020
CHF	51.206	41.806
SEK	22.445	16.681
DKK	13.838	11.501
NOK	3.459	2.756
USD	394	311
GBP	4	3
Totaal	91.346	73.058

3.3.6 Prudent person principe

De directie van Klaverblad is verantwoordelijk voor het vaststellen van de voorwaarden en doelstellingen van het beleggingsbeleid waarbinnen de vermogensbeheerders mogen opereren. Klaverblad stelt deze voorwaarden en doelstellingen op met inachtneming van het zogenaamde 'prudent person' principe. Dit houdt in dat Klaverblad haar beleggingen op een dusdanige wijze belegt dat aan de solvabiliteitseisen wordt voldaan, waarbij rekening wordt gehouden met de bedrijfsdoelstellingen, het risicoprofiel en de risicotolerantie.

Om dit te bewerkstelligen, voert Klaverblad een beleggingsstudie uit om te bepalen welke beleggingen het beste passen bij de verplichtingen. De bij deze doelstelling behorende beleggingscategorieën en -looptijden worden in een passend beleggingsbeleid omgezet, waarbij tevens rekening wordt gehouden met concentratielimieten. Klaverblad belegt niet in derivaten.

3.4 Tegenpartij (krediet)risico

Het kredietrisico (of tegenpartijrisico) is het risico dat verliezen worden geleden als gevolg van verslechterde kredietwaardigheid van tegenpartijen in de komende twaalf maanden. Het kredietrisico dat Klaverblad loopt, houdt verband met de vorderingen uit hypothecaire leningen, herverzekeringen, vorderingen op verzekeringnemers en tussenpersonen en de saldi op bankrekeningen.

Uit de volgende opstelling blijkt dat het tegenpartijrisico voor Klaverblad Schade in 2021 min of meer constant is gebleken. Het tegenpartijrisico voor type 1 exposures is toegenomen door een grotere positie aan liquide middelen per jaareinde. Het tegenpartijrisico voor type 2 exposures is gedaald door hogere onderliggende waarde van de hypotheekportefeuille (stijging huizenprijzen). Sinds de coronapandemie zijn de uitstaande vorderingen bij tussenpersonen en verzekeringsnemers nauwlettender gemonitord. Tot eind 2021 heeft dit niet geleid tot olopende achterstanden in betalingen of meer wanbetalingen dan in de jaren voor Covid-19.

	Schade 2021	Schade 2020	Groep 2021	Groep 2020
Type 1 exposures	1.688	1.078	1.865	1.174
Type 2 exposures	1.867	2.322	3.717	4.499
Diversificatie	-229	-189	-319	-238
Totaal kapitaal vereiste	3.326	3.211	5.263	5.435

3.5 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat Klaverblad Verzekeringen door gebrek aan liquide middelen niet in staat is om op korte termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Klaverblad Verzekeringen beheerst dit risico door het nauwlettend volgen van inkomende en uitgaande kasstromen en door het opstellen van korte en lange termijn liquiditeitsplanningen. Daarnaast beschikt Klaverblad Verzekeringen voor een belangrijk gedeelte over liquide en hoogwaardige obligaties.

3.6 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico dat bedrijfsprocessen niet ongestoord kunnen verlopen als gevolg van handelen of nalaten van medewerkers van Klaverblad Verzekeringen of van derden, dan wel door toevallige gebeurtenissen of omstandigheden. Ter beperking van dit risico hanteert Klaverblad Verzekeringen een uitgebreid stelsel van interne regels en controles.

	Schade 2021	Schade 2020	Groep 2021	Groep 2020
Operationeel risico	6.738	6.371	6.738	6.371

De stijging van het operationeel risico wordt voornamelijk veroorzaakt door de toename van de technische voorzieningen en de groei van de portefeuille. De incidentele aanpassing in de premievoorziening AOV vanwege de gewijzigde contractgrens is buiten de bepaling van het operationeel risico gehouden.

3.7 Overig materieel risico

Naar onze inschatting zijn alle belangrijke risico's in voorgaande paragrafen aan bod gekomen.

4. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de waarderingsgrondslagen van de verschillende balansposten voor solvabiliteitsdoeleinden. De activa en passiva zijn gewaardeerd op basis van de aanname dat de activiteiten blijvend zullen worden uitgeoefend ("going-concern-principe"). Verschillen tussen de statutaire jaarrekeningen (op basis van BW 2, titel 9) en Solvency II waarderungen worden indien van toepassing gekwantificeerd en nader toegelicht. Daarbij wordt aangegeven of het een herrubricering of een herwaardering betreft. Vanwege de eensporige verslaggeving is de statutaire balans waar mogelijk gelijk aan de Solvency II-balans. Voor een uitgebreide toelichting over de gehanteerde grondslagen wordt verwezen naar de jaarrekening. In 2021 hebben zich geen wijzingen in de grondslagen voor gedaan.

De waardering van activa is gebaseerd op actuele waarde en is beschreven per post in hoofdstuk 4.3. De waardering van de technische voorziening wordt berekend als zijnde de som van de 'best estimate' en de risicomarge welke is toegelicht in hoofdstuk 4.4. De overige schulden worden toegelicht in hoofdstuk 4.5. Het eigen vermogen wordt toegelicht in hoofdstuk 5 (kapitaalbeheer).

4.2 Reconciliatie statutaire balans met Solvency II-balans

Onderstaande tabel bevat de vereenvoudigde geconsolideerde balans volgens de statutaire jaarrekening van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A., alsmede de herrubriceringen en herwaarderungen om op de Solvency II balans ultimo 2021 uit te komen.

Omschrijving	Statutair (BW2)	Herrubri- cering	Herwaar- dering	SII-balans 2021	SII-balans 2020
Immateriële vaste activa (4.3)	596	-	-596	-	-
Vastgoed voor eigen gebruik (4.3)	-	9.117	-	9.117	9.394
Beleggingen (4.3)	751.988	-	-	751.988	674.504
• Vastgoed	45.612	-9.117	-	36.495	35.595
• Aandelen	475.552	-217.459	-	258.093	215.764
• Obligaties	223.039	-	-	223.039	313.353
• Collectieve beleggingsfondsen	-	217.459	-	217.459	93.159
• Leningen en hypotheken	16.902	-	-	16.902	16.633
Herverzekeringscontracten (4.4)	-	2.082	-	2.082	2.211
Vorderingen en liquide middelen (4.3)	19.387	-	-	19.387	25.754
Totaal activa	781.088	2.082	-596	782.574	711.863
Technische voorzieningen (4.4)	103.516	2.082	52	105.650	221.584
Overige voorzieningen (4.5.1)	811	-	-	811	-
Latente belastingverplichtingen (4.5.2)	69.895	-	-167	69.728	26.798
Overige schulden (4.5.3)	33.210	-	-	33.210	22.440
Totaal passiva	207.432	2.082	-115	209.399	270.822
Activa boven passiva	573.656	-	-481	573.175	441.041

4.3 Activa

4.3.1 Immateriële vaste activa

In de jaarrekening is onder de immateriële vaste activa opgenomen de investeringen die worden gedaan voor het ontwikkelen en implementeren van de nieuwe verzekeringsadministratie (software). Dit immaterieel vast actief is nog niet in gebruik genomen en er zal over worden afgeschreven. Volgens de reële waarde bepaling onder de Solvency II grondslagen worden immateriële vaste activa tegen nihil gewaardeerd.

4.3.2 Vastgoed voor eigen gebruik

Het verloop is als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	9.394	9.610
Investeringen	-	-
Bestemmingswijziging	-	39
Waardeveranderingen	-277	-255
Stand per 31 december	9.117	9.394

De beleggingen in vastgoed voor eigen gebruik zijn in de jaarrekening gepresenteerd als onderdeel van de rubriek beleggingen in terreinen en gebouwen. In de Solvency II balans betreft dit een afzonderlijke categorie. Alle terreinen en gebouwen zijn getaxeerd door externe taxateurs per 31 december 2021. De aanschaffingswaarde van de beleggingen en vastgoed voor eigen gebruik per einde boekjaar bedraagt € 23,5 miljoen (2020: € 23,5 miljoen).

4.3.3 Beleggingen in vastgoed

Het verloop is als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	35.595	34.298
Investeringen en aankopen	-	-
Bestemmingswijziging	-	-39
Waardeveranderingen	900	1.336
Stand per 31 december	36.495	35.595
Gebouwen	21.763	21.956
Landerijen	14.732	13.639

Alle terreinen en gebouwen zijn getaxeerd door externe taxateurs per 31 december 2021. De aanschaffingswaarde van de beleggingen in vastgoed per einde boekjaar bedraagt € 51,8 miljoen (2020: € 51,8 miljoen). De beleggingen en vastgoed voor eigen gebruik zijn in de jaarrekening gepresenteerd als onderdeel van de rubriek beleggingen in terreinen en gebouwen. In de Solvency II balans betreft dit een afzonderlijke categorie (zie 4.3.1).

4.3.4 Aandelen

Het verloop is als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	215.764	179.469
Aankopen	15.784	41.286
Verkopen	19.668	10.999
Waardeveranderingen	46.213	6.008
Stand per 31 december	258.093	215.764

De kostprijs van de aandelen per einde boekjaar bedraagt € 180,0 miljoen (2020: € 181,7 miljoen). Klaverblad participeert sinds 2020 in een Nederlands hypotheekbeleggingsfonds en sinds 2021 in een bedrijfsobligatiefonds. In de jaarrekening worden beide gerubriceerd onder de aandelen en participaties in beleggingsfondsen. In de Solvency II balans worden deze gepresenteerd onder de categorie collectieve beleggingsfondsen (zie 4.3.5).

4.3.5 Obligaties

Het verloop is als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	313.353	1.352.812
Deconsolidatie Klaverblad Levensverzekering N.V.	-	-1.097.209
Aankopen	195.204	416.467
Verkopen/aflossingen	278.530	412.811
Amortisatie en aangroei	-243	1.173
Waardeveranderingen	-5.912	55.106
Mutatie lopende rente	-833	-2.185
Stand per 31 december	223.039	313.353

De kostprijs van de obligaties per einde boekjaar bedraagt € 214,4 miljoen (2020: € 292,9 miljoen). De nominale waarde van de obligaties per einde boekjaar bedraagt € 214,4 miljoen (2020: € 292,9 miljoen). De obligaties hebben een gewogen gemiddelde resterende looptijd van 4,6 jaar (2020: 4,1 jaar). De gemiddelde rentevoet bedraagt 1,4% (2020: 1,8%). De obligaties zijn liquide beleggingen in zowel staats- als bedrijfsobligaties waarbij de waardering is gebaseerd op een marktnotering.

4.3.6 Collectieve beleggingsfondsen

Het verloop is als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	93.159	-
Aankopen	123.427	92.347
Verkopen	-	-
Waardeveranderingen	873	812
Stand per 31 december	217.459	93.159

Klaverblad participeert in een Nederlands hypotheekbeleggingsfonds met een portefeuille van uitsluitend Nederlandse non-NHG hypotheekleningen. De particuliere Nederlandse woonhuizen dienen als onderpand. Het hypotheekbeleggingsfonds heeft de structuur van een fonds voor gemene rekening met een open-end karakter, met dien verstande dat de mate waarin participanten in en uit kunnen treden te allen tijde afhankelijk is van de hypotheekproductie, respectievelijk de beschikbare liquide middelen. De gemiddelde rentevoet bedraagt 2,1% (2020: 2,2%).

Daarnaast participeert Klaverblad sinds 2021 in een Europees bedrijfsobligatiefonds met een portefeuille van uitsluitend bedrijfsobligaties. Het fonds heeft de structuur van een fonds voor gemene rekening met een open-end karakter. De gemiddelde rentevoet bedraagt 1,6%.

4.3.7 Vorderingen uit hypothecaire leningen en andere leningen

Het verloop is als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	16.633	4.420
Verstrekkings	3.180	13.500
Aflossingen	1.313	1.246
Waardeveranderingen	-1.598	-41
Stand per 31 december	16.902	16.633
Vorderingen uit hypothecaire leningen	1.910	3.053
Vorderingen uit andere leningen	14.992	13.580

De vorderingen uit hypothecaire leningen betreffen aan (ex-)personeel, assurantieadviseurs en derden verstrekte leningen waarvoor als zekerheid het zakelijk recht van hypotheek is gevestigd op in Nederland gelegen onderpanden. In het boekjaar vonden er geen executoriale verkopen plaats. Er zijn geen indicaties dat contractueel overeengekomen kasstromen niet zullen worden ontvangen.

De waardering is tot stand gekomen op basis van een netto contante waarde berekening.

De nominale waarde van de hypothecaire vorderingen bedraagt einde boekjaar € 1,8 miljoen (2020: € 2,9 miljoen). De gemiddelde looptijd tot contractuele herziening van de hypothecaire leningen bedraagt 3,6 jaar (2020: 4,0 jaar) en de gemiddelde rentevoet 3,8% (2020: 3,9%).

De nominale waarde van de andere leningen bedraagt einde boekjaar € 16,5 miljoen (2020: € 13,5 miljoen). De leningen hebben een resterende looptijd van 26,5 jaar (2020: 30,0 jaar) en maken onderdeel van de portefeuille, welke dient ter afdekking van het renterisico op de AOV-portefeuille. De gemiddelde rentevoet bedraagt 0,4% (2020: 0,3%). De leningen zijn onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

4.3.8 Overige vorderingen en liquide middelen

De overige vorderingen zijn bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Daarna wordt indien van toepassing rekening gehouden met een eventuele voorziening voor oninbaarheid. Omdat de overige vorderingen allen een kortlopend karakter

hebben, wordt deze benadering tevens als adequaat beoordeeld voor toepassing onder Solvency II.

De samenstelling is als volgt	Jaarrekening	Herwaardering	SII 2021	SII 2020
Overige vorderingen	10.355	-	10.355	15.457
Immateriële vaste activa	596	-596	-	-
Materiële vaste activa	922	-	922	981
Liquide middelen	8.110	-	8.110	9.316
	<u>19.983</u>	<u>-596</u>	<u>19.387</u>	<u>25.764</u>

Er zijn eind 2021 geen verschillen in de waardering of rubricering tussen de jaarrekening en de SII balans behoudens de post immateriële vaste activa, welke onder Solvency II regelgeving niet is toegestaan. De post heeft betrekking op de investeringen die worden gedaan in de vervanging van het front- en backofficesysteem van Klaverblad. De komende drie jaren zal dit bedrag verder oplopen tot aan het moment van ingebruikname.

4.4 Technische voorzieningen

4.4.1 Reconciliatie en samenstelling

De waardering van de technische voorziening volgens Solvency II wijkt af van de waardering volgens de jaarrekening. Waar discontering van de kortlopende schadevoorzieningen volgens Solvency II regelgeving verplicht is, is dit volgens de grondslagen waarop de jaarrekening is opgesteld niet toegestaan. Vanwege de negatieve rente voor de eerste jaren van de rentecurve heeft discontering een verhogend effect op de kortlopende schadevoorzieningen. Daarnaast is de voorziening voor herverzekeringscontracten in de Solvency II balans gepresenteerd onder de rubriek herverzekeringscontracten onder de vorderingen terwijl deze in de statutaire balans gesaldeerd is met de technische voorziening. Bovengenoemde verschillen zijn in de tabel hierna weergegeven.

Reconciliatie jaarrekening en Solvency II:	Klaverblad Schade 2021	Klaverblad Schade 2020
Technische voorziening volgens jaarrekening	103.516	218.377
Herrubricering herverzekering	2.082	2.211
Herwaardering a.g.v. discontering	52	996
Technische voorziening volgens SII balans	<u>105.650</u>	<u>221.584</u>

Volgens de Solvency II indeling kan de technische voorziening van Klaverblad Schade op de volgende wijze worden uitgesplitst naar best estimate en risicomarge.

De samenstelling in 2021 is als volgt:	Non life	Health (NSLT)	Health (SLT)	Totaal
Best estimate	111.459	7.495	-134.616	-15.662
Risicomarge	6.468	384	114.460	121.312

Technische voorziening SII balans	117.927	7.879	-20.156	105.650
De samenstelling in 2020 is als volgt:	Non life	Health (NSLT)	Health (SLT)	Totaal
Best estimate	86.256	6.482	90.292	183.030
Risicomarge	5.827	297	32.430	38.554
Technische voorziening SII balans	92.083	6.779	122.722	221.584

4.4.2 Homogene risicogroepen

Onder Solvency II wordt gerapporteerd naar homogene risicogroep. In 2021 zijn geen wijzigingen aangebracht in de samenstelling van de homogene risicogroepen. Een homogene risicogroep is een verzameling overeenkomstige verzekeringen met vergelijkbare risicokenmerken. Bij het selecteren van een homogene risicogroep is daarom vooral rekening gehouden met de overeenkomsten van de risicokenmerken binnen de groep. De risicokenmerken die daarbij met name van belang zijn:

- Gedragslijn voor het aangaan van verzekeringen
- Risicoprofiel van verzekeringnemers
- Producteigenschappen (in het bijzonder garanties) en toekomstige beheeractiviteiten.

Schadeverzekeringen

Bij schadeverzekeringen zijn de homogene risicogroepen voorgeschreven. Er is onderscheid in de volgende homogene risicogroepen.

- Motorrijtuigen aansprakelijkheid
- Motorrijtuigen casco
- Transport / vervoerde zaken
- Brand en andere schade aan zaken
- Algemene aansprakelijkheid
- Rechtsbijstand
- Hulpverlening

Medische verzekeringen

De volgende risicokenmerken zijn bij medisch vooral van belang: gedragslijn voor het aangaan van verzekeringen, risicoprofiel van verzekeringnemers, producteigenschappen (in het bijzonder garanties) en toekomstige beheeractiviteiten. Er is onderscheid in de volgende voorgeschreven homogene risicogroepen:

- AOV
- Ongevallen

De best estimate premievoorzieningen van de AOV-portefeuille bevat de waarde van de uitgaande en inkomende kasstromen op basis van actuele parameters en contractgrenzen. Deze parameters betreffen de actuele grondslagen voor de in- en revalideringskansen, de sterftkansen, rente, kosten en vervalkansen en zijn berekend op de stand van de polisadministratie eind 2021.

De best estimate schadevoorziening van AOV rubriek A dekkingen en Ongevallen zijn op basis van schadetechnieken bepaald. De best estimate schadevoorziening van rubriek B bevat de waarde van de uitgaande kasstromen van rubriek B schades op basis van actuele grondslagen en contractgrenzen tot eindleeftijd. Deze parameters betreffen de actuele grondslagen voor revalideringskansen, de sterftetekansen, rente, kosten en zijn berekend op de stand van de schadeadministratie eind 2021.

De bepaling van de risicomarge wordt verderop voor geheel Schade N.V. nader beschreven.

4.4.3 Contractgrenzen

De schadeverzekeringen (niet AOV) zijn geprojecteerd over de (op basis van historische gegevens) geschatte uitlooptermijn. Voor de premievoorziening is deze ongeveer een half jaar.

De premievoorziening voor de AOV-portefeuille wordt bepaald aan de hand van polissen die op rapportagedatum actief zijn. Dat wil zeggen dat wordt voorzien voor polissen die definitief opgemaakt zijn, waarbij de ingangsdatum van de polis voor of op de rapportagedatum is.

De contractgrenzen zijn veranderd ten opzichte van vorig jaar:

Indeling contractgrenzen 2020	<u>Met indexatie</u>	<u>Zonder indexatie</u>
AOV's gesloten vanaf 1 augustus 2017	1 jaar	1 jaar
Niet rechtstreeks afgesloten o.b.v. combinatietarief	1 jaar	1 jaar
Niet rechtstreeks afgesloten o.b.v. standaard tarief	1 jaar	Eindleeftijd
Rechtstreeks afgesloten o.b.v. combinatietarief	Eindleeftijd	Eindleeftijd
Rechtstreeks afgesloten o.b.v. standaard tarief	Eindleeftijd	Eindleeftijd
Schrijnende gevallen (61+ers en arbeidsongeschikten)	Eindleeftijd	Eindleeftijd
Indeling contractgrenzen 2021	<u>Met indexatie</u>	<u>Zonder indexatie</u>
AOV's gesloten vanaf 1 augustus 2017	Eindleeftijd	Eindleeftijd
Niet rechtstreeks afgesloten o.b.v. combinatietarief	Eindleeftijd	Eindleeftijd
Niet rechtstreeks afgesloten o.b.v. standaard tarief	Eindleeftijd	Eindleeftijd
Rechtstreeks afgesloten o.b.v. combinatietarief	Eindleeftijd	Eindleeftijd
Rechtstreeks afgesloten o.b.v. standaard tarief	Eindleeftijd	Eindleeftijd
Schrijnende gevallen (61+ers en arbeidsongeschikten)	Eindleeftijd	Eindleeftijd

4.4.4 Modellerings kasstromen

De toekomstige kasstromen zijn per homogene risicogroep gemodelleerd. Een homogene risicogroep wordt gevormd door een groep verzekeringen met dezelfde verzekeringstechnische vorm en grondslagen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen toekomstige uitkeringen, kosten

en baten. Het hele bestand wordt in de berekeningen betrokken, zodat schaling of modelpunten niet aan de orde zijn. De berekening van de kasstromen vindt plaats op basis van de hierna beschreven best estimate uitgangspunten.

Kasstromen zijn per dekking geprojecteerd voor die producten die op basis van Similar to Life-technieken (SLT) behandeld worden. Indien kasstromen niet nodig of mogelijk zijn per dekking, worden schadetechnieken gebruikt, zogeheten Non Similar to Life (NSLT)-technieken.

4.4.5 Herverzekering

4.4.5.1 Klaverblad Schade

Er zijn verschillende herverzekeringscontracten afgesloten voor de schadeportefeuille. De belangrijkste zijn het contract voor catastrofeschades vanaf € 10 miljoen met ingang van 1 januari 2021 (vorig jaar € 10 miljoen) en het excess of loss contract voor motorrijtuigen WA (incl. groene kaart) vanaf € 2,5 miljoen. Daarnaast is er een Property Risk XL contract afgesloten. Het eigen behoud is € 1,5 miljoen per risico. Ook voor de reisverzekeringen is er een herverzekeringscontract afgesloten. Deze zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van voorgaand jaar. Alle herverzekeraars hebben minimaal een A-rating bij de ratingbureaus.

De mutatie in de best estimate van herverzekering wordt als volgt verklaard:

	Brand	Motorrijtuigen	Totaal
Stand per 31-12-2020	165	2.046	2.211
Afwikkeling oude schades oude jaren	-8	-121	-129
Nieuwe opvoer	-	-	-
Stand per 31-12-2021	157	1.925	2.082

De mutatie bij Motorrijtuigen WA wordt veroorzaakt door de stijging van de rente in 2021.

4.4.6 Aannames

Rente

Voor de Solvency II berekeningen per Q4 2021 gebruiken wij de door EIOPA gepubliceerde rentecurve inclusief ultimate forward rate (UFR) en Volatility Adjustment (VA) per 31 december 2021. De UFR bedraagt in 2021 3,6% en zal het komende jaar dalen naar 3,45%. De risicomarge is berekend als de contante waarde van een projectie van de SCR, vermenigvuldigd met de Cost of Capital (6%). Voor de berekening van de risicomarge hanteert Klaverblad voor zowel de SCR als de discontering de EIOPA-curve inclusief UFR, maar exclusief VA.

De invloed van de UFR op de cijfers van Schade N.V. is niet materieel, aangezien de duration van de kasstromen veel lager is dan het punt waar de UFR impact heeft op de rekenrente (zie 3.3.2).

Kosten

In de Solvency II berekeningen worden naast verzekeringstechnische kasstromen ook kasstromen in verband met kosten en kostendeckingen geprojecteerd. In de kostentoerekeningsmethode wordt een onderverdeling gemaakt naar de 'activiteiten' acceptatie, beheer en schade. Onder 'acceptatie' vallen acceptatie en acquisitiekosten, onder 'beheer' vallen beheerskosten, onder 'schade' de interne en externe schadebehandelingskosten. Daarnaast is er een onderverdeling naar branches. Zowel de kosten van verzekeringstechnische afdelingen als de kosten van ondersteunende afdelingen en externe partijen zijn toegerekend aan de activiteiten en de branches.

De methodiek van het ABC-model is in 2021 niet gewijzigd. Wel is de input voor het model geactualiseerd met de cijfers conform de begroting 2022 en geactualiseerde verdeelsleutels.

Er wordt in de projecties rekening gehouden met prijs- en kosteninflatie, die zijn gebaseerd op de CPB-raming en de ECB doelstelling.

Aannames schade verzekeringen

Schadedriehoeken

De schadevoorzieningen worden voor een groot gedeelte van de schadeverzekeringen bepaald op basis van de chainladder betalingendriehoeken. Uitzondering hierop zijn de branches Transport en Hulpverlening. Deze branches zijn te klein voor een stabiele en betrouwbare betalingendriehoek. Daarom worden voor deze branches evenals vorig jaar de best estimate dossiervoorzieningen als uitgangspunt gehanteerd.

Grote schades

Grote schades kunnen vanwege de daarmee samenhangende grote schadebetalingen een versturende invloed hebben op de ontwikkelingsfactoren en daarmee de verwachte betalingen. In de bepaling van de historische schadedriehoek worden daarom dossiers met grote reserveringen niet meegenomen. Op basis van de reservering is per schadedossier de omvang van de verwachte betalingen van grote schades in de toekomst geschat. De uitloop wordt geschat op basis van de uitloop van historische betalingen op grote schade dossiers of de verwachting die we hebben over de uitloop van het dossier. De grote schadegrens wordt elk jaar opnieuw geanalyseerd voor de branches Aansprakelijkheid, Brand, Motorrijtuigen WA en Ongevallen.

Staartfactor

Voor de meeste branches is de maximale uitloop 10 jaar. Voor branches zoals motorrijtuigen casco en brand is deze nog veel korter. Voor de branches Aansprakelijkheid, Rechtsbijstand en Motorrijtuigen WA geldt echter dat oudere betalingen voorkomen, met name vanwege langlopende letselschades.

Schadeafwikkelingskosten

De marktwaarde van de schadevoorziening bevat ook toekomstige interne schadeafwikkelingskosten voor de reeds bekende schades. Om de voorziening voor

schadeafwikkelingskosten te bepalen worden voor alle branches afzonderlijk de gemiddelde kosten per claim bepaald. Daarna zijn op basis van historische gegevens per schadejaar de verwachte aantallen openstaande schades naar de toekomst bepaald. Deze openstaande aantallen worden vervolgens vermenigvuldigd met de kosten per claim. Ten slotte worden de kasstromen contant gemaakt met de SII curve per 31-12-2021 om de voorziening te berekenen.

Aannames medische verzekeringen

Bij het berekenen van voorzieningen wordt uitgegaan van best estimates. Dit zijn schattingen op basis van actuele aannames ten aanzien van rente, kansen, kosten en verval. Bij het vaststellen van deze aannames zijn de best estimates getoetst aan ervaringscijfers. De belangrijkste aannames voor de medische verzekeringen worden hieronder nader toegelicht:

Invalidering

De invalideringskansen zijn bepaald door per jaar per leeftijdsklasse de gerealiseerde invalideringen van de eerste negen schademaanden te delen door de verwachte kansen van het verbondsmodel.

Revalidering

Naast de eersteziektejaars revalideringskansen zijn ook de tweedeziektejaars revalideringskansen op basis van eigen waarnemingen bepaald. Voor de overige ziektejaren worden net als eerdere jaren de kansen van het verbondsmodel AOV 2009 gehanteerd.

De kansen zijn bepaald door de gerealiseerde revalideringen per geval te wegen met het verzekerde bedrag.

Vanwege het geringe aantal waarnemingen voor verzekerden tot 30 jaar is ervoor gekozen om deze revalideringskans gelijk te stellen aan die van een 30-jarige. Dat is conform het verbondsmodel, waar een constante revalideringskans verondersteld wordt tot 30 jaar.

De best estimate revalideringskansen zijn gebaseerd op de gerealiseerde resultaten in de afgelopen jaren. De eersteziektejaars revalideringskansen zijn gebaseerd op de waarnemingen in de periode van 2016 tot en met Q2 2021. In de bepaling van de tweedeziektejaars revalideringskansen zijn vier jaren meegenomen, omdat er vanaf 2017 significant lagere revalideringskansen worden gemeten en verwacht dan de jaren ervoor.

Verval

In de Solvency II berekeningen per 31 december 2021 wordt er rekening mee gehouden dat een deel van de portefeuille in de toekomst zal vervallen door opzegging van polissen, anders dan opzegging vanwege het bereiken van de eindleeftijd.

Het waargenomen verval is per jaar en per polisleeftijd op totaalniveau afgezet tegen het aantal verzekeringen dat per polisleeftijd aan het begin van dat jaar aanwezig was. Hierbij zijn de waarnemingen uit de jaren 2016 t/m Q2 2021 genomen.

4.4.6 Verloop technische voorziening

4.4.6.1 Verloop technische voorziening Klaverblad Schade

Verloop technische voorziening schadeverzekeringen per branche

De schadeportefeuille bestaat uit een premie- en een schadevoorziening. Voor deze twee voorzieningen is de best estimate voor de schadeverzekeringsverplichtingen afzonderlijk berekend. De gepresenteerde cijfers zijn gebaseerd op Solvency II grondslagen, dus inclusief discontering.

	Solvency II per 31-12-2021 ⁵	Solvency II per 31-12-2020
Motorrijtuigen WA		
Best estimate premievoorziening	3.177	1.425
Best estimate schadevoorziening	62.156	51.050
Best estimate schadevoorziening herverzekering	-1.925	-2.046
Risicomarge	3.776	3.507
Totaal	67.184	53.936
Motorrijtuigen overig		
Best estimate premievoorziening	1.680	882
Best estimate schadevoorziening	789	735
Best estimate schadevoorziening herverzekering	-	-
Risicomarge	143	108
Totaal	2.612	1.725
Brand (incl. andere schade)		
Best estimate premievoorziening	5.919	2.688
Best estimate schadevoorziening	10.645	11.681
Best estimate schadevoorziening herverzekering	-157	-165
Risicomarge	957	960
Totaal	17.364	15.164
Vervoerde zaken		
Best estimate premievoorziening	-3	22
Best estimate schadevoorziening	30	2
Risicomarge	2	2
Totaal	29	26
Aansprakelijkheid		
Best estimate premievoorziening	1.728	704
Best estimate schadevoorziening	17.828	12.761
Risicomarge	1.124	892
Totaal	20.680	14.357

⁵ In de tabel worden afgeronde getallen getoond hierdoor kunnen er minimale verschillen ontstaan in de optelling

	Solvency II per 31-12-2021 ⁵	Solvency II per 31-12-2020
Rechtsbijstand		
Best estimate premievoorziening	-262	-499
Best estimate schadevoorziening	7.709	4.807
Risicomarge	460	355
Totaal	<u>7.907</u>	<u>4.662</u>
Hulpverlening		
Best estimate premievoorziening	-12	-22
Best estimate schadevoorziening	75	20
Risicomarge	5	3
Totaal	<u>68</u>	<u>1</u>
Totaal		
Best estimate premievoorziening	12.228	5.201
Best estimate schadevoorziening	99.232	81.055
Best estimate schadevoorziening herverzekering	-2.082	-2.211
Risicomarge	6.467	5.827
Totaal	<u>115.845</u>	<u>89.871</u>

Toelichting verloop Best Estimate Premievoorziening

De premievoorziening wordt berekend door het post voor post vastgestelde niet-verdiende deel van de premie te vermenigvuldigen met de claimratio die per branche is vastgesteld. Bij de berekening van de BE Premievoorziening wordt rekening gehouden met herverzekering, door de verwachte impact van de herverzekering te vermenigvuldigen met de jaarpremie x factor.

De premievoorziening wordt berekend door het post voor post vastgestelde niet-verdiende deel van de premie te vermenigvuldigen met de verwachte 'combined ratio' (volgens de definitie van bijlage III van de Richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen) die per branche is vastgesteld. In 2021Q2 is er onderzoek gedaan naar de methodiek en onderbouwing van deze berekening. Dit heeft geleid tot een verhoging van de premievoorziening.

De premievoorziening is gestegen ten opzichte van ultimo 2020. De stijging van de premievoorziening wordt voor € 7 miljoen veroorzaakt door de methodiekwijzigingen. Daarnaast zijn de volgende assumpties geüpdatet: schaderatio, kostenratio, provisieratio en herverzekeringskansen.

In lijn met de verwachting is er een hogere verwachte premie als gevolg van groei van de gehele portefeuille. Hierdoor is een hogere onverdiende premie waar hogere verwachte uitkeringen en kosten tegenover staan.

Toelichting verloop Best Estimate Schadevoorziening

De best estimate schadevoorziening bevat de waarde van de te verwachten uitgaande kasstromen op basis van actuele schattingen zoals hiervoor nader uiteengezet.

In de backtest bij onze assumptie-herijking hebben we geconstateerd dat de uitloopresultaten buiten onze risk tolerance vallen. Daarom hebben we nader onderzoek uitgevoerd voor WA, Aansprakelijkheid en Ongevallen. Dit onderzoek heeft geleid tot twee mitigerende maatregelen in aanvulling op onze vaststelling van de Best estimate schadevoorziening. Enerzijds wordt er voor recente schadejaren een ibn(e)r-component opgevoerd voor toekomstige grote letselschades. Deze ibn(e)r-component geldt voor recente schadejaren waarop nog geen grote letselschade in beeld is. Dit raakt de branches WA, Aansprakelijkheid en Ongevallen. Anderzijds wordt er bij WA en Aansprakelijkheid op de oudere schadejaren een aanpassing doorgevoerd door onze best estimate voor die schadejaren te middelen met de dossiervoorziening. Het effect van de opvoer van deze mitigerende maatregelen is € 11,5 miljoen.

Verloop technische voorziening medische verzekeringen

Health – similar to non-life (NLST)

Best estimate premievoorziening	142	-40
Best estimate schadevoorziening	7.353	6.522
Risicomarge	384	297
	<u>7.879</u>	<u>6.779</u>

Health – similar to life (SLT)

Best estimate premievoorziening	-284.203	-46.848
Best estimate schadevoorziening	149.587	137.140
Risicomarge	114.460	32.430
	<u>-20.156</u>	<u>122.722</u>

De best estimate premievoorzieningen van de AOV-portefeuille bevat de waarde van de uitgaande en inkomende kasstromen op basis van actuele parameters en contractgrenzenindeling. Deze parameters betreffen de actuele grondslagen voor de in- en revalideringskansen, de sterftekansen, rente, kosten en vervalkansen en zijn berekend op de stand van de polisadministratie per 31 december 2021.

De best estimate schadevoorziening van AOV rubriek A dekkingen en Ongevallen zijn op basis van schadetechnieken bepaald. De best estimate schadevoorziening van AOV rubriek B bevat de waarde van de uitgaande kasstromen van rubriek B schades op basis van actuele grondslagen en contractgrenzen tot eindleeftijd. Deze parameters betreffen de actuele grondslagen voor revalideringskansen, de sterftekansen, rente, kosten en zijn berekend op de stand van de schadeadministratie per 31 december 2021.

De grote verandering in de best estimate premievoorziening van de AOV is veroorzaakt doordat de contractgrenzenindeling is aangepast van een korte contractgrens van een jaar naar een lange

contractgrens tot eindleeftijd.

De risicomarge zorgt er voor dat de waarde van de technische voorziening gelijk is aan het bedrag dat een andere verzekeraar naar verwachting zou verlangen om de verzekeringsverplichtingen over te nemen. De risicomarge wordt bepaald als de kosten die het aantrekken van solvabiliteitskapitaalvereisten (SCR's) gedurende de gehele looptijd van de verplichtingen met zich meebrengen. Hiervoor dient bepaald te worden wat de toekomstige SCR's zijn voor de huidige portefeuille, dit gebeurt op basis van de verwachte uitloop. Vervolgens wordt in ieder toekomstig jaar rekening gehouden met een vereist rendement van 6% dat vervolgens contant wordt gemaakt op de risicovrije SII rentecurve (zonder VA). Methode 1 van Richtsnoer 62 sluit het beste aan bij de situatie van de schadeportefeuille, omdat deze methode de aard, de omvang en de complexiteit van de risico's op gepaste wijze weerspiegelt.

De belangrijkste oorzaak voor de stijging van de risicomarge betreft de aanpassing van de contractgrenzenindeling hetgeen een hoger vereist kapitaalbeslag teweeg brengt voor met name SCR medisch invaliditeit en SCR medisch roeyement (zie ook H 3.2.2).

4.4 Overige schulden

4.5.1 Personeelsvoorzieningen

Het verloop is als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie (+)	899	-
Vrijval of onttrekking (-)	88	-
Stand per 31 december	811	-

In 2021 zijn als gevolg van een nieuwe CAO personeelsvoorzieningen gevormd met betrekking tot vitaliteitsverlof en de regeling vervroegde uittreding.

4.5.2 Voorziening voor latente vennootschapsbelasting

De voorziening voor latente vennootschapsbelasting is opgenomen in verband met tijdelijke verschillen tussen de waardering van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en in de jaarrekeningen gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover reeds bij wet vastgesteld.

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen de tijdelijke verschillen kunnen worden afgezet. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd wanneer een wettelijk afdwingbaar recht tot verrekening van directe belastingvorderingen met directe

belastingenschulden bestaat en de latente belastingposten betrekking hebben op dezelfde fiscale autoriteit.

Door waarderingsverschillen tussen de Solvency II en statutaire balans wijzigt ook de latente belastingpositie. De verschillen komen voort uit de eerder genoemde posten, te weten: immaterieel vast actief (zie hoofdstuk 4.3.1) en discontering van de schadevoorziening (zie hoofdstuk 4.4).

De reconciliatie tussen jaarrekening en Solvency II balans is als volgt:	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Latente vennootschapsbelasting volgens Jaarrekening	69.895	27.047
Belastingeffect discontering schadevoorziening en immaterieel actief	-167	-249
Latente vennootschapsbelasting volgens Solvency II balans	<u>69.728</u>	<u>26.798</u>

In de volgende tabel is de samenstelling van de latente vennootschapsbelasting weergegeven.

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Fiscaal lagere waardering beleggingen	24.255	16.331
Fiscaal hogere waardering overige activa	-39	-39
Fiscaal hogere c.q. lagere waardering technische voorzieningen	38.119	4.075
Fiscale egaliseringsreserve	7.236	6.291
Fiscale calamiteitenreserve	157	140
	<u>69.728</u>	<u>26.798</u>

4.5.3 Overige schulden

De overige schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Omdat de schulden een resterende looptijd hebben korter dan een jaar, wordt deze benadering tevens als adequaat beoordeeld voor de Solvency II-balans.

De samenstelling is als volgt:	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Schulden uit directe verzekering	14.138	13.017
Schulden uit herverzekering	425	364
Overige schulden	18.647	9.059
	<u>33.210</u>	<u>22.440</u>

4.6 Alternatieve waarderingsmethoden

Klaverblad Verzekeringen waardeert alle activa en passiva op basis van Solvency II regels en past dus geen alternatieve waarderingsmethode toe. Daarom is dit onderdeel niet van toepassing.

4.7 Overige informatie

Er zijn geen geplande managementacties die van invloed zijn op de waardering van activa en passiva. Er zijn geen andere niet uit de balans blijvende verplichtingen dan het geen in de jaarrekening is genomen.

5 Kapitaalbeheer

5.1 Eigen vermogen

5.1.1 Algemeen

In het kapitaal- en liquiditeitsbeleid van Klaverblad Verzekeringen zijn de uitgangspunten uitgewerkt met betrekking tot de minimaal gewenste (interne norm) solvabiliteit. Voor Klaverblad is het managen van kapitaal één van de kernactiviteiten om zekerheid te verschaffen aan haar polishouders, medewerkers, toezichthouders en leveranciers. Het kapitaal- en liquiditeitsbeleid en het risicomanagementbeleid zijn aan elkaar gerelateerd omdat het kapitaal de buffer vormt voor het opvangen van de gevolgen van (financiële) risico's. Beide beleidsdocumenten vormen het hart van een goede beheersing van de risico's en behoren bij een goede corporate governance.

Het uitgangspunt voor Klaverblad Schade binnen Klaverblad Verzekeringen is dat deze als zelfstandige onderneming in staat is om een financieel gezonde bedrijfsvoering te voeren en voldoende kapitaal aan te houden om (nu en in de toekomst) te voldoen aan de verplichtingen, rekening houdend met realistische scenario's en mogelijke negatieve ontwikkelingen. De Coöperatie draagt zorg voor de continuïteit van de Groep en houdt voldoende kapitaal aan om eventuele kapitaaltekorten van de verzekeringsentiteit te kunnen aanvullen en eventuele nieuwe activiteiten te financieren.

Klaverblad stuurt haar kapitaal op de hoogte van bepaalde limieten van de SCR ratio gebaseerd op de standaard formule van het Solvency II raamwerk. Naast de SCR ratio worden de uitkomsten uit de ORSA en gevoeligheidsanalyses meegenomen in de besluitvorming wanneer limieten worden geraakt volgens een interventieschema in relatie tot de risicobereidheid. In de ORSA wordt een tijdshorizon van vijf jaar gehanteerd.

De (interne) solvabiliteitslimieten voor de Groep en haar verzekeringsdochter Klaverblad Schade zijn hieronder in de tabel weergegeven:

	Wettelijk minimum	2 ^e interventie-niveau	1 ^e interventie-niveau	Interne norm	Boven doelstelling voor kapitaal
Groep	100%	≤ 125%	≤ 140%	≤ 250%	> 250%
Klaverblad Schade	100%	≤ 125%	≤ 140%	≤ 220%	> 220%

De SCR ratio eind 2021 is als volgt:

	Schade 2021	Schade 2020	Groep 2021	Groep 2020
Beschikbaar eigen vermogen	276.050	159.024	573.175	441.041
Solvency vereiste kapitaal (SCR)	165.909	86.706	220.072	130.759
SCR-ratio	166%	183%	260%	337%

De solvabiliteit van Klaverblad Schade valt binnen de gewenste doelstelling. Gezien de groeiambities van Klaverblad Schade zal er in 2022 geen dividenduitkering plaatsvinden naar de aandeelhouder. De 2021 solvabiliteitberekeningen zijn de voorlopige cijfers. De definitieve cijfers zijn aan het oordeel van de toezichhoudende autoriteit onderworpen.

5.1.2 Samenstelling van het beschikbare eigen vermogen

De reconciliatie tussen het vermogen volgens de jaarrekeningen en Solvency II is als volgt:

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. (groep)	2021	2020
Eigen vermogen volgens jaarrekening per 31 december	573.656	441.788
Discontering schadevoorziening (zie 4.4.1)	-52	-996
Immateriële vaste activa (zie 4.3.1)	-596	-
Belastingeffect	167	249
Beschikbaar Solvency II vermogen per 31 december	573.175	441.041
Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij	2021	2020
Eigen vermogen volgens jaarrekening per 31 december	276.089	159.770
Discontering schadevoorziening (zie 4.4.1)	-52	-996
Belastingeffect	13	249
Beschikbaar Solvency II vermogen per 31 december	276.050	159.024

In de jaarrekening is de discontering van kortlopende schadevoorzieningen niet toegestaan. Voor Solvency II berekeningen is discontering verplicht. Vanwege de negatieve rentecurve in de eerste jaren heeft discontering een verhogend effect op de kortlopende schadevoorzieningen. Dit leidt per saldo tot een daling van het SII eigen vermogen met € 39.000 ten opzichte van het vermogen in de jaarrekening van beide entiteiten.

De investeringen in software worden als immaterieel vast actief door de Coöperatie geactiveerd in de jaarrekening. In SII-balans is dit niet toegestaan.

Zowel Klaverblad Schade als de Coöperatie hebben een eigen vermogen, dat conform de artikelen 69 t/m 82 van de uitvoeringsverordening Solvency II zich kwalificeert als Tier 1 kernvermogen zonder restricties. Tier 1 kernvermogen heeft een hoge mate van een permanent karakter. Het kan worden aangewend om negatieve resultaten op te vangen, is vrij beschikbaar en staat volledig op de balans.

Het bedrag van het kernvermogen dat voor de dekking van de minimumkapitaalvereiste in aanmerking komt is gelijk aan het kernvermogen dat voor de dekking van de solvabiliteitskapitaalvereiste in aanmerking komt. Klaverblad Verzekeringen beschikt niet over aanvullende vermogensbestanddelen (ancillary own funds).

5.1.3 Beleid ten aanzien van intragroeptransacties

In het rapportagejaar hebben geen (zeer) significante intragroeptransacties plaatsgevonden, anders dan de reguliere afrekeningen van kosten en opbrengsten uit de normale bedrijfsuitoefening. Alle transacties met tussenpersonen, de betaling van inkoopfacturen en de betaling van de vennootschapsbelasting verlopen via bankrekeningen van de Coöperatie. Onder Solvency II is er sprake van een significante intragroeptransactie wanneer de transactie groter is dan 5% van de laagste SCR van de betrokken verzekeraar. Een zeer significante transactie is gedefinieerd als een transactie met een waarde groter dan 10% van de SCR. Zeer significante intragroeptransacties moeten zo snel mogelijk bij de toezichthouder te worden gemeld, voor significante intragroeptransacties geldt dat hierover jaarlijks moet worden gerapporteerd.

5.1.4 Verwachte winst vervat in toekomstige premies (Expected Profit In Future Premiums, afgekort EPIFP)

De in toekomstige premies vervatte verwachte winst (EPIFP) bedraagt € 292,2 miljoen (2020: € 58,1 miljoen).

	Life (AOV) business 2021	Life (AOV) business 2020	Non-life business 2021	Non-life business 2020
Klaverblad Schade	289.203	51.465	3.037	6.612

De EPIFP wordt conform artikel 260, tweede lid van de Gedelegeerde Verordening berekend door per homogene risicogroep het verschil te bepalen tussen de beste schatting van de voorziening per balansdatum en de technische voorziening waarbij alle polissen premievrij voortgezet worden, waarbij de volgende veronderstellingen zijn gehanteerd:

- Voor verzekeringen waarvoor nog premies worden ontvangen, wordt verondersteld dat deze premiebetaling stopt. Het verzekerd kapitaal wordt verlaagd in overeenstemming met de polisvoorwaarden;
- Deze verzekeringen worden behandeld alsof deze nog steeds van kracht zijn. Ze worden niet afgekocht;
- Bij het bepalen van het nieuwe verzekerde bedrag wordt geen rekening gehouden met sancties, verlagingen en andere vorm van aanpassingen van de theoretische waardering van technische voorzieningen;
- Er wordt rekening gehouden met de contractgrens;
- De overige veronderstellingen blijven ongewijzigd.

Door de verlenging van de contractgrens voor AOV-verzekeringen zijn alle toekomstige kasstromen van lopende contracten verwerkt in de technische voorzieningen waardoor de EPIFP stijgt. De daling voor de schadeverzekeringen wordt veroorzaakt door de aanpassing van de premievoorzieningen, door hogere veronderstelde kosten daalt de verwachte winst.

5.2 Solvabiliteit kapitaalvereiste en minimum kapitaalvereiste

5.2.1 Samenstelling solvabiliteit kapitaalvereiste

De solvabiliteitseis is risico gebaseerd en daarmee een weerspiegeling van de financiële risico's die door middel van een standaard formule worden vertaald. In de ORSA is de toepasbaarheid van de standaard formule nader geanalyseerd en is deze passend bevonden. Klaverblad Verzekeringen maakt geen gebruik van vereenvoudigde berekeningen of onderneming specifieke parameters.

De samenstelling van het kapitaalvereiste is als volgt:	Klaverblad	Klaverblad	Klaverblad	Klaverblad
	Schade	Schade	Groep	Groep
	2021	2020	2021	2020
Marktrisico	66.094	45.702	143.277	99.621
Tegenpartijrisico	3.326	3.211	5.263	5.435
Verzekeringstechnisch Medisch	163.953	60.442	163.953	60.442
Verzekeringstechnisch Schade	54.085	49.228	54.085	49.228
Diversificatie	-82.633	-53.654	-107.590	-65.744
Basis solvabiliteit kapitaalvereiste (BSCR)	204.825	104.930	258.989	148.982
Operationeel risico	6.738	6.371	6.738	6.371
Fiscale compensatie (LAC DT)	-45.655	-24.594	-45.655	-24.594
Solvabiliteit kapitaal vereiste (SCR)	165.909	86.706	220.072	130.759
Minimum kapitaal vereiste (MCR)	41.477	24.245		

In hoofdstuk 3 zijn de belangrijkste ontwikkelingen in het solvabiliteitkapitaalvereiste per risicotype toegelicht. Wat resteert is de toelichting op de bepaling van de fiscale compensatie van uitgestelde belastingen (LAC DT) en een toelichting op het minimum kapitaal vereiste (MCR).

5.2.2 Toelichting fiscale compensatie van uitgestelde belastingen

	Klaverblad Schade	Klaverblad Schade
	2021	2020
Beschikbaar eigen vermogen	276.050	159.024
SCR vóór LAC DT	211.563	111.301
LAC DT	-45.655	-24.594
SCR ná LAC DT	165.909	86.706
SII Ratio	166%	183%
LAC DT %	21,6%	22,1%

De fiscale compensatie wordt overeenkomstig de Solvency II regelgeving bepaald als percentage van de basis SCR inclusief operationeel risico en is gemaximeerd op het geldende belastingpercentage rekening houdend met de nieuwe belastingtarieven. Hierbij worden alleen de zekere elementen, bestaande uit de achterwaartse verliesverrekening en de latente belastingsschuld,

gebruikt voor de onderbouwing van de fiscale compensatie. De 'onzekere' toekomstige fiscale winsten zijn niet in ogenschouw genomen. Op basis van dit model kan 83,6% van het VPB-tarief onderbouwd worden.

Er zijn in 2021 diverse factoren geweest die de ruimte voor LAC-DT onderbouwing beïnvloeden:

- Meer ruimte doordat de fiscale winst 2021 hoger is dan de fiscale winst 2020.
- Meer ruimte door de ongerealiseerde waardestijgingen op de aandelenportefeuille, welke leidt tot een hogere latente belastingschuld.
- Meer ruimte doordat voor AOV de contractgrens is gewijzigd naar eindleeftijd. De latente belastingschuld voor de voorziening voor niet verdiende premies en lopende risico's neemt flink toe. Ook de uitloop van deze post wordt langer.
- Minder ruimte doordat de SCR Health SLT-schok ook groter wordt.
- Minder ruimte doordat het royementsrisico in verhouding tot de overige risico's groter wordt, waardoor het acute schokverlies ook groter is.
- Minder ruimte doordat de uitloop van deze SCR Health SLT-schok langer wordt.
- Meer ruimte doordat het VPB-tarief per 1-1-2022 is verhoogd van 25% naar 25,8%.

De LAC DT van de Groep wordt conform de regelgeving gelijk gehouden aan Klaverblad Schade.

Bij een LAC DT van nihil zou de solvabiliteitsratio van Klaverblad Schade dalen naar 130% en van de Groep naar 216%.

5.2.3 Toelichting minimum kapitaalvereiste

De MCR van Klaverblad Schade is de tweede interventielinie voor de toezichthoudende autoriteiten. De berekening van de MCR geschiedt door toepassing van de voorgeschreven formule met als input de netto premie en de best estimate technische voorziening per productgroep.

De MCR bedraagt eind 2021 € 41,5 miljoen (2020: € 24,2 miljoen). Dit levert een MCR ratio op van 666% (2020: 656%). Als gevolg van aanpassing van de contractgrenzenindeling is in 2021 niet langer de lineaire MCR leidend, maar is als gevolg van de hogere SCR de MCR floor leidend geworden. De MCR floor is 25% van de SCR.

5.3 Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd

Klaverblad maakt geen gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd.

5.4 Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model

Klaverblad maakt geen gebruik van interne modellen, zodoende is deze paragraaf niet van toepassing.

5.5 Kapitaalbeleid bij niet naleving kapitaal vereiste

Klaverblad heeft gedurende heel 2021 voldaan aan het minimumkapitaalvereiste (MCR) en het solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR). In de riskbereidheid is het naleven van de kapitaalvereiste als norm opgenomen.

Uit de ORSA 2021 blijkt dat Klaverblad goed gekapitaliseerd is. Echter het risico van een kapitaaltekort is één van de grotere risico's die een verzekeraar kan lopen. Een gedegen kapitaalbeleid is de resultante van een goed risicobeheer en behoort daarmee tot de kern van een beheerste bedrijfsvoering.

De risicobereidheid (RIB) is de basis van het kapitaalbeheer en wordt afgeleid van het aanwezige kapitaal en de mogelijke fluctuaties daarin. In de RIB wordt de risicobereidheid (het streefniveau) en tolerantie (de afwijking van het streefniveau die kan worden geaccepteerd) voor risico's van Klaverblad uitgewerkt. In de RIB is een gedetailleerde beschrijving van kwalitatieve en kwantitatieve limieten opgenomen, ten behoeve van de sturing op de risico's en het daartoe aan te houden kapitaal. Indien interventieniveaus worden overschreden, worden oorzaken geanalyseerd en waar nodig beheersmaatregelen voorbereid en/of doorgevoerd. De relevante beheersmaatregelen worden gekoppeld aan de oorzaak van de overschrijding van een bepaalde risicotolerantiegrens.

Klaverblad voert minimaal éénmaal per jaar een ORSA uit, en inventariseert daarbij ook de mogelijke beheersmaatregelen die uitgevoerd kunnen worden wanneer een bepaalde limiet uit de RIB geraakt wordt. De mogelijke beheersmaatregelen worden onderverdeeld in een drietal categorieën, te weten:

- Acties die van invloed zijn op de hoogte van het (huidige en toekomstige) eigen vermogen;
- Acties die van invloed zijn op de hoogte van de (huidige en toekomstige) SCR;
- Acties die van invloed zijn op beide elementen van de SCR ratio.

Het uitgangspunt is dat eerst gezocht wordt naar interne oplossing, alvorens te zoeken naar externe maatregelen. De belangrijkste beheersmaatregelen die Klaverblad Verzekeringen afhankelijk van de situatie kan inzetten zijn:

- Kapitaalversterking vanuit de Coöperatie;
- Kostenreductie en herstructurering;
- Herverzekeringscontracten aanpassen of nieuwe sluiten;
- De-risken van de asset portefeuille;
- Nieuwe producten ontwikkelen en/of nieuwe kanalen;
- AOV en-bloc clause;
- Run-off en niet prolongeren bestaande polissen;
- Herkapitalisatie / leningen uit de markt;
- Verkoop van delen van de verzekeringsportefeuille;
- Verkoop / fusie met andere verzekeraar;
- Dochterondernemingen verkopen.

De directie besluit uiteindelijk al dan niet tot de uitvoering van een beheersmaatregel. Afhankelijk van de situatie wordt uit de lijst van mogelijke beheersmaatregelen de actie opgezet, gepland en uitgevoerd, binnen de tijdslijnen zoals geschetst in het inventieschema. De passendheid, werking en impact van de gekozen beheersmaatregelen worden door de sleutelfunctionaris(sen) beoordeeld. Indien benodigd worden aanvullende analyses aangevraagd door de sleutelfunctie(s).

5.6 Overige informatie

Naar onze inschatting zijn alle belangrijke zaken in de andere onderdelen van dit hoofdstuk reeds opgenomen.